

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 22:

Forespørgsel til trafikministeren [om handlingsplan »Trafik 2005«].

Af Ikast (KF) og Svend Heiselberg (V) m.fl. (Forespørgslen anmeldt 28/1 94).

Anden næstformand (Grove):

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg Tingets samtykke dertil som givet. (Ophold). Det er givet.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Tredje behandling af lovforslag nr. L 90:

Forslag til lov om ændring af færdselsloven, vægtafgiftsloven og lov om afgift af ansvarsforsikringer af motorkøretøjer m.v.

(Fremsat 24/11 93. Første behandling 3/12 93. Betænkning 25/1 94. Anden behandling 1/2 94.)

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Lovforslaget

vedtoges med 101 stemmer (S, KF, V, CD, RV og KRF og 1 (SF) ved en fejlafstemning) mod 17 (SF og FP).

Anden næstformand (Grove):

Lovforslaget vil nu blive sendt til statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Forhandling om redegørelse nr. R 4:

Arbejdsministerens redegørelse af 10. november 1993 for status og udviklingsperspektiver i arbejdsmiljøet.

(Redegørelsen anmeldt 10/11 93. Redegørelsen givet 10/11 93. Beslutning om forhandling 13/1 94).

Forhandling

Poul Erik Dyrlund (S):

Jeg synes, der er grund til at konstatere, at arbejdsministeren på regeringens vegne har udarbejdet en redegørelse, der helt lever op til den dagsorden, som Folketinget vedtog den 24. oktober 1991.

Redegørelsen behandler en række områder, som alle er lige vigtige at tage fat på og gøre noget ved, områder, hvor vi beklageligvis kan konstatere, at der stadig er mange problemer, selv om der generelt gøres en god indsats og på en række områder endda gøres en meget flot indsats.

Helt grundlæggende for den indsats, der skal gøres i årene fremover, er det forebyggende arbejde. Udgangspunktet for dette arbejde er virksomhedens sikkerhedsorganisation. Det er glædeligt at konstatere, at dette arbejde fungerer til alles tilfredshed på en lang række arbejdspladser. Men denne konstatering rækker desværre langt fra hele vejen rundt. Arbejdstillsynets kampagner rettet imod bestemte brancher fortæller, at der er lang vej endnu, før arbejdsmiljøet generelt kan kaldes tilfredsstillende.

Med ca. 43.000 anmeldte arbejdsulykker og 15.000 arbejdsbetingede lidelser i 1992 må arbejdsmiljøet på de danske virksomheder stadig betegnes som uacceptabelt dårligt. Forskellige undersøgelser har vist, at små virksomheder har en relativt større ulykkesfrekvens og en lavere anmeldelsesfrekvens af ulykker og erhvervsbetingede lidelser end større virksomheder. Konklusionen må være, at de små og mindre virksomheder ikke kan håndtere arbejdsmiljøarbejdet på samme kvalificerede niveau som de større virksomheder. Det må derfor indgå i de fremtidige overvejelser, hvordan man får forbedret sikkerheds- og sundhedsarbejdet på de små og mellemstore virksomheder. En af de ting, der kan virke befordrende for dette, er efter min opfattelse, at der også for de helt små virksomheder etableres en eller anden form for sikkerhedsorganisation, sikkerhedsrepræsentanttjeneste m.m.

[Poul Erik Dyrland]

Et sikkert og sundt arbejdsmiljø handler ikke alene om de fysiske rammer. Større og større opmærksomhed samler sig om det psykiske arbejdsmiljø. Desværre kommer der flere og flere udsagn om, at folk bukker under som følge af et arbejde med et højt tempo eller et arbejde, hvor man er under konstant pres på grund af krav om tempo, effektivisering, rationel drift m.v.

Helt aktuelt ligger der udsagn om, at et stort antal politibetjente samt lærere på de tekniske skoler har et psykisk belastende arbejdsmiljø. Det må også hos enhver politiker give stof til eftertanke, når vi nu oplever, at Arbejdstilsynet slår bremsen i over for sygehusarbejdsgiverne. Jeg oplever det ikke som en panikhandling hos Arbejdstilsynet, at man nu strammer kursen, men mere at det er en kulmination på en langvarig dialog, hvis formål har været at skabe et tiltrængt bedre arbejdsmiljø for et stresset og presset sygehuspersonale. Der er grund til generelt at sige til alle sygehusejere: arbejdsmiljøloven skal overholdes. Så enkelt er det.

Jeg vil advare imod at gøre denne sag til et spørgsmål om overbelægning, senge på gangene osv. For mig er det mere et spørgsmål om planlægning og samarbejde om arbejdsmiljøet. Når jeg siger det på denne måde, er det med det formål at tilbagevise eventuelle udsagn om akutte tilstande osv. Enhver ansvarlig sygehus-ejer ved, at personalet på nogle områder har fået en mere presset hverdag og dermed også i mange tilfælde en stresset hverdag. Det virker fysisk nedslidende og på nogle som en psykisk belastning.

Den socialdemokratiske folketingsgruppe lægger fortsat stor vægt på, at parterne på arbejdsmarkedet spiller en aktiv rolle på området både som rådgivere for ministeren via Arbejdsmiljørådet og som aktive via branchesikkerhedsrådene.

Jeg synes, at det er værd at nævne de forpligtelser, parterne har påtaget sig bl.a. vedrørende gennemførelse af handlingsplanen mod ensidigt gentaget arbejde. Så vidt jeg har forstået, er CO-Industri og Dansk Industri nu i gang med at forhandle om en generel aftale med industriens miljøorganisation, hvis opgave er at tage sig af både arbejdsmiljø og virksomhedens nære, ydre miljø. Sådanne initiativer hilser vi velkommen.

Den socialdemokratiske folketingsgruppe konstaterer med tilfredshed, at arbejdsministeren entydigt fastslår, at det er Arbejdstilsynet, der fortsat skal være den centrale offentlige myndighed på arbejdsmiljøområdet, således at Arbejdstilsynet fortsat bidrager med dokumentation, vejledning og håndhævelsesarbejde. Det er positivt at konstatere, at der vil blive taget initiativ til nye regler, hvis der er et dokumenteret behov.

Grundstenen til en mere helhedsorienteret brancherettet indsats mod dårligt arbejdsmiljø er allerede lagt i samarbejde med de ansvarlige parter på arbejdsmarkedet, og i samarbejde med dem skal dette arbejde udbygges.

Et helt centralt element i det fremtidige forebyggende arbejde er Bedriftssundhedstjenesten. Det tror jeg at mange er enige med mig i. Man kan så stille spørgsmålet: Kan Bedriftssundhedstjenesten leve op til de forventninger og krav, vi stiller til det fremtidige forebyggende arbejde? Svaret må efter min vurdering være: kun delvis. Derfor må Bedriftssundhedstjenestens fundament styrkes og udbygges.

Den første betingelse for, at Bedriftssundhedstjenesten kan udføre sin opgave, er, at de virksomheder, der nu engang skal være tilsluttet Bedriftssundhedstjenesten, er det. Det er langt fra tilfældet. I Vestsjællands Amt skønnes det fra sagkyndig side, at ca. 250 virksomheder ikke er tilmeldt Bedriftssundhedstjenesten, selv om de burde være det ifølge gældende regler. Med det formål at sikre en kontinuerlig forebyggelsesindsats bør det derfor overvejes at give Bedriftssundhedstjenesten hjemmel til opsøgende arbejde over for tilsluttede virksomheder, men også over for virksomheder, der i henhold til gældende regler burde være tilsluttet.

God forebyggelse kræver formaliserede samarbejdsformer. Der er grund til at vurdere eller overveje, om det samarbejde og den rollefordeling, der i dag eksisterer mellem Bedriftssundhedstjenesten, Arbejdstilsynet og andre forebyggende, helbredende instanser, er tilstrækkeligt. Indimellem har der lydt røster fra Bedriftssundhedstjenesten, der efterlyser mere formaliserede samarbejdsformer.

Den socialdemokratiske gruppe betragter Bedriftssundhedstjenesten som et vigtigt led i fremtidens forebyggende arbejde. Derfor må Bedriftssundhedstjenesten gøres til noget mere

[Poul Erik Dyrland]

centralt i det forebyggende arbejde. Det tror vi på kan lykkes. Det er trods alt arbejdsmarkedet parter ude lokalt, der er det, vi kan kalde bagland for Bedriftssundhedstjenesten.

I redegørelsen er der et omfattende afsnit om arbejdsmiljøindsatsen i EU, ganske i overensstemmelse med dagsordenen. Den socialdemokratiske folketingsgruppe ser med tilfredshed på EU-udviklingen på dette område. Når man tænker tilbage i tiden og husker de mange gange, arbejdsmiljøområdet er blevet brugt som et led i og som en del af skrækkampagnen imod EU, og så ser på, hvad der gennem årene rent faktisk er sket med EU-arbejdsmiljøet, er der grund til at slå fast, at det er gået lige modsat af, hvad man har forsøgt at bilde den danske befolkning ind i; vi kan stadig i Danmark lave vores egne regler og normer. Med gennemførelsen af EU's rammedirektiv for sikkerhed og sundhed i 1989 blev der sat en rivende udvikling i gang i EU, en udvikling, der glædeligvis har resulteret i, at vi nu ser eksempler på EU-regler, som på isolerede områder er bedre end de danske regler. Jeg tænker bl.a. på personløft og edb-skærme. Andre direktiver er på vej: beskyttelse af børn og unge og arbejdstidsdirektivet.

Jeg synes også, skeptikerne burde bemærke, at det rent faktisk er lykkedes at få indført den såkaldte nordiske model i EU-arbejdsmiljøarbejdet, altså en høj grad af partsindflydelse. Arbejdsmarkedets parter spiller aktivt med, når reglerne formuleres; det forpligter, når reglerne skal håndteres i praksis.

Netop iværksættelse, anvendelse og håndhævelse af de mange nye regler er vigtige. Den socialdemokratiske gruppe konstaterer med tilfredshed, at her spiller den danske regering en aktiv rolle. Det er nødvendigt af flere årsager. Hvert år dør 8.000 arbejdstagere i EU på grund af arbejdsulykker, hvert år udsættes næsten 10 mio. arbejdstagere i EU for arbejdsulykker eller erhvervs sygdomme. I 1991 blev der i EU udbetalt næsten 200 mia. kr. i erstatninger. Danmark har en vital interesse i, at de nye hårdt tiltrængte regler håndhæves ensartet i alle EU-landene, så konkurrenceforvriddning undgås.

Det er værd at bemærke, at regeringen fortsat ønsker at placere Danmark i første række, når det gælder om at forbedre arbejdsmiljøet i EU, men også her i Danmark er der proble-

mer, der skal løses. Regeringen ønsker at være på forkant, at være foran – det er der behov for – selv om vi i dag behandler en redegørelse, der viser, at håndtering af arbejdsmiljøet er i god udvikling.

Redegørelsen afslører også, at der er behov for en fremtidig forbedret indsats på arbejdsmiljøområdet, men det vil jeg vende tilbage til senere på dagen.

Per Stig Møller (KF):

Arbejdsmiljøområdet er naturligvis et afgørende område for os som politikere og samfundsborgere. Ingen kan være tjent med, at det koster førligheden, ja, i værste fald livet at gå på arbejde og sørge for såvel samfundets som sin egen og sin families trivsel. Meningen med arbejdet er jo at skaffe forudsætningerne for et godt liv og ikke at ødelægge det gode liv. Derfor skal arbejdsulykker undgås og de metoder tages i brug, som sikrer dette såvel for den enkelte som for samfundets skyld. Det anslås således, at vi i kraft af arbejdsmiljøproblemer sætter 20–22 mia. kr. til hvert år, og i denne beregning indgår bl.a. tabt produktionsfortjeneste, sygedagpenge og hospitalsophold. Europa-Kommissionen oplyser, at man i EU udbetaler ca. 2 mia. kr. om året som en direkte følge af arbejdsulykker og erhvervs sygdomme. Det er enorme beløb, som sandelig kunne være givet bedre ud til fordel for såvel samfundet som virksomheden – og ikke mindst den ulykkesramte.

I ministerens redegørelse angives nogle tal for antallet af arbejdsskader i Danmark, og de blev gentaget her af Socialdemokratiets ordfører. I 1992, oplyses det, har Arbejdstilsynet modtaget godt 53.000 anmeldelser om arbejdsulykker og mere end 15.000 om arbejdsbetingede lidelser. Det er naturligvis uacceptable tal af de grunde, jeg har angivet.

Men det er også uacceptabelt, hvis vi får forkerte tal. Derfor vil jeg gerne henlede ministerens opmærksomhed på, at dagbladet Erhvervs-Bladet den 9. og 12. december 1993 kunne oplyse, at Folketinget har fået forkerte tal, og at ministeriet var og er bekendt hermed. Ifølge Erhvervs-Bladet har Arbejdstilsynet erkendt, at tallet for ulykker er 43.000. Det er dog 10.000 færre og viser, at antallet af ulykker er faldet med 33 pct. siden midten af 1980'erne.

[Per Stig Møller]

43.000 er slemt nok i sig selv, for bag hvert tal gemmer sig et ulykkesramt og skadet menneske, men er Erhvervs-Bladets oplysninger korrekte, viser de jo, at arbejdsmarkedets parter har held med deres indsats, og at vi bevæger os solidt i den rigtige retning, og så sætter det unægtelig ministerens afsluttende ønske om nye incitamenter i et nyt lys.

Det andet tal synes heller ikke at være nagelfast. De 15.000 arbejdsbetingede lidelser bliver i samme avis ifølge Arbejdsskadestyrelsen til 4.500, fordi man her har fjernet de formodede arbejdsbetingede lidelser, som Arbejdstilsynet efter oplysningerne tæller med. Men over for Folketinget kan man nu kun operere med de konstaterede.

Jeg har her fra starten taget fat i problemet med disse tal, for det første for at få dem verificeret af ministeren, for det andet, ifald ministeren gør dette, for at få en forklaring på, hvorfor vi har fået forkerte tal, og for det tredje fordi vi selvfølgelig skal bygge på korrekte oplysninger, og dem ønsker jeg naturligvis at få frem fra debattens start. Ellers kan vi ikke undgå hovsapolitik, og dertil er området og omkostningerne for alvorlige.

Når vi nu er ved Arbejdstilsynet, forekommer det væsentligt, at dets arbejde sker prioriteret og hensigtsmæssigt. Vi finder ligesom ministeren, at det har betydning, at der er en almen forståelse for Arbejdstilsynets indsats og en fælles begejstring for det arbejdsmiljøforbedrende arbejde alle vegne, ellers bliver det ikke godt nok.

Men denne begejstring kølnes jo noget, når Arbejdstilsynet i et par tilfælde trænger ind på privat grund og herser med borgere, der står stille og roligt hos sig selv og nørkler med en tagrende. Det kan Arbejdstilsynet gøre ifølge loven. Men der må være rimelighed i alt, og Arbejdstilsynet må nok så meget opfatte sig selv som vejleder, vejleder af virksomhederne og af borgerne, det skal ikke opkaste sig til »Big Brother«. Dets forskrifter skal udformes i samarbejde med arbejdsmarkedets parter, sådan som loven foreskriver. Det skal ikke handle egenmægtigt.

Der er desværre eksempler på entreprenører, som i god tro byder på en opgave og får den for derefter at få besøg af Arbejdstilsynet, som stiller nogle nye krav, der ødelægger økonomien i projektet, og som virksomheden ikke

kunne have kendskab til, da den afgav tilbudet. Den slags undgår vi formentlig med det nye branchesamarbejde og de nye branchelider, der lægges op til, som skal udarbejdes systematisk i samarbejde med parterne, og det skal ske løbende.

Netop det løbende er en af de gode ting ved loven, der er dynamisk ved at fastslå, at vi skal have et arbejdsmiljø, der til enhver tid er i overensstemmelse med den tekniske og sociale udvikling. Den tekniske udvikling skal følges, og spillereglerne for den nye teknologiske indpasning i arbejdsmiljøet er et fælles anliggende. Derfor er fremsynet og fremadrettet forskning fortsat nyttig. Vi skal ikke frygte den nye teknologi, for kun ved hjælp af den kan vi sikre fremtidens eksport og dermed de danske arbejdspladser. Vi skal levere nye produktioner baseret på mere viden og mere teknologisk indhold. Det vil stille krav til omstilling, men også til nye arbejdsmiljøregler. Såvel de nye teknologier som de gamle produktionsformer skal begrænse det ensformige, gentagne, monotone arbejde, som arbejdsmarkedets parter selv har vedtaget en handlingsplan til imødegåelse af, og som vi i det seneste satsreguleringsforlig også har sat penge af til at imødegå.

Også den sociale udvikling stiller til stadighed nye krav. Hvad der bliver accepteret som en erhvervsrisiko i én tid, accepteres ikke i en anden, og her vil Folketinget, regeringen og arbejdsmarkedets parter løbende definere det socialt acceptable.

Den tekniske og sociale udvikling vil i fremtiden blive mere internationalt orienteret – ikke alene som følge af den nye verdenshandel, men også på grund af det snævre EU-samarbejde. Arbejdsmiljøåret i EU var jo en konservativ arbejdsministers initiativ, og Danmark har spillet en betydelig rolle i udformningen af en mere offensiv arbejdsmiljøpolitik i EU.

Som det fremgår af ministerens redegørelse, skaffede de borgerlige regeringer Danmark et forspring i EU og medvirkede kraftigt til at rykke EU op på et ganske højt niveau, skriver ministeren. Ja, på nogle områder er EU gået længere end os, mens vi på andre områder gerne vil have det længere frem. Sådan vil det selvfølgelig altid være i et internationalt forpligtende samarbejde.

Nu drejer det sig om, at regeringen sørger for, at det høje EU-niveau vitterligt også over-

[Per Stig Møller]

holdes. Af hensyn til den lige konkurrence og til, at det ikke skal kunne betale sig at dumpe på arbejdsmiljøområdet, er det afgørende, at de andre lande holdes fast og efterlever reglerne lige så strikte, som vi gør. Hvor var det i grunden heldigt, at vi i 1986 havde en borgerlig regering, som fik Fællesakten vedtaget, selv om Socialdemokratiet var imod, for den er jo selve forudsætningen for, at vi nu kan løfte niveauet for sikkerhed og sundhed i hele EU-området og oven i købet få det ind i aftalerne med de central- og østeuropæiske lande samt ulandene.

I Europa-Kommissionens forslag til nyt handlingsprogram fremhæves just denne opgave, ligesom programmet fastslår, at vi er i en implementerings- og håndhævelsesfase. I betragtning af vort høje niveau bør ministeren lægge sig disse ord på sinde under arbejdet med en dansk handlingsplan, hvor vi selvfølgelig skal arbejde mod et stadig bedre, sundere og sikrere arbejdsmiljø, men vel at mærke i samarbejde med arbejdsmarkedets parter. Dette samarbejde lægger også Europa-Kommissionen vægt på, idet Fællesskabet i sin nye arbejdsmiljøpolitik bygger på arbejdsmarkedets parter og på frivillige aftaler – de virker altid bedst.

Danmark bidrager til, at de nordiske spilleregler på området bliver Europas. Vi tilslutter os derfor regeringens ønske om at nå frem til den højest mulige fællesnævner for arbejdsmiljøet i EU.

Men når nu EU er kommet så godt med, kan det ikke længere i sig selv være et mål at ligge forrest. I betragtning af de væsentlige fremskridt, der er gjort på mindre end et tiår, og i betragtning af den alvor, hvormed alle arbejdsmarkedets parter går ind i sagen, er tiden ikke til straffeaktioner, men til en opbakning til alle dem, der i praksis og gennem udarbejdelsen af bedre beskyttelsesregler centralt så vel som decentralt leverer den store indsats, alle i dag er enige om og villige til at yde. Vi skal videre ad denne vej og i et samarbejde mellem alle aktører på området fortsat sikre os bedre overensstemmelse med den tekniske og sociale udvikling. Vi skal hverken slå hinanden ned på arbejdspladsen eller hinanden ud af arbejdsmarkedet, men sikre en fortsat forbedring af vilkårene på arbejdsmarkedet og i arbejdslivet.

Arbejdsministeren (Jytte Andersen):

Kun for god ordens skyld, og for at der ikke skal danne sig myter omkring tallene, vil jeg gerne gøre både hr. Per Stig Møller som konservativ ordfører og også Folketinget som helhed opmærksom på, at der til Folketingets Arbejdsmarkedsudvalg er fremsendt et rettelsesblad, som præciserer, at det ikke er 53.000 ulykker, men kun 43.000. Den justering er altså allerede tilkendegivet over for Arbejdsmarkedsudvalget, og der vil i løbet af dagen i dag og i morgen blive fremsendt yderligere præciseringer, hvis der måtte være behov for det.

(Kort bemærkning).

Poul Erik Dyrland (S):

Det, der kalder mig herop, er hr. Per Stig Møllers bemærkninger om, at Arbejdstilsynet i to tilfælde er trængt ind på privat grund og har foretaget tilsyn; sådan forstod jeg hr. Per Stig Møller.

Skal jeg forstå hr. Per Stig Møllers bemærkninger på en sådan måde, at hr. Per Stig Møller er af den opfattelse, at det har Arbejdstilsynet ingen hjemmel til?

(Kort bemærkning).

Per Stig Møller (KF):

Må jeg svare på det sidste først. Jeg sagde ganske klart og tydeligt i min tale: Det kan Arbejdstilsynet. Og jeg fremhævede ordet kan.

Men jeg sagde derefter, at der må være rimelighed til, så det er ikke særlig klogt. Man skal hellere være vejleder end »Big Brother«, sagde jeg.

Så vil jeg takke ministeren, fordi ministeren også her fra talerstolen har korrigeret tallene. Når jeg var nødt til at tage dem frem igen, skyldtes det, at de også indgik i hr. Poul Erik Dyrlands tale; der blev sagt 53.000 og 15.000. Men så kan vi også få det korrigeret, og jeg er glad for, at ministeren tog det op og gjorde det fra starten. Det betyder så også, at jeg har ret i, at arbejdsmarkedets parter bevæger sig i et godt, solidt tempo frem mod bedre tilstande, det vil sige en 33 procents forbedring på mindre end et tiår. Den vej skal vi jo videre ad, det er vi enige om, og vi skal selvfølgelig meget længere ned.

Charlotte Antonsen (V):

Det skal være sikkert at gå på arbejde, og

[Charlotte Antonsen]

det er det heldigvis også generelt i Danmark.

Der er siden 1986 sket betydelige fremskridt, idet antallet af anmeldte arbejdsulykker er faldet med knap 20.000 eller ca. 30 pct. Der har allerede været en diskussion om, at de tal i redegørelsen, der er blevet fremsendt fra Arbejdstilsynet, er forkerte. Jeg synes, det er helt uforståeligt, når det samtidig er kommet frem, også i Erhvervs-Bladet, at de rigtige tal forelå allerede i maj. Det er helt utroligt, at den slags kan ske. Men jeg er glad for ministerens beklagelse og for, at vi nu har fået de rette tal på bordet.

Af disse anmeldte 43.657 arbejdsulykker er det ikke alle anmeldelserne, der bliver accepteret. Jeg vil gerne spørge ministeren, hvor stor en andel af disse ulykker der efterfølgende fører til erstatninger, fordi den pågældende får mén og i den forbindelse mister indtægt.

I Venstre er vi selvfølgelig indstillet på at medvirke til, at den positive udvikling på arbejdsmiljøområdet fortsætter. I den forbindelse er det væsentligt for os at understrege, at noget af det, der er medvirkende til, at arbejdsmiljøet forbedres i Danmark, er, at nye maskiner ofte er sikrere end gamle maskiner. Derfor er en væsentlig forudsætning for et godt arbejdsmiljø, at virksomhederne har en god økonomi, så de hele tiden kan forny deres produktionsapparat.

Det skal vi også tænke på, når vi laver regler på arbejdsmiljøområdet, for vi skal passe på, at vi ikke hele tiden lægger nye byrder på virksomhederne og dermed udhuler deres økonomi, så de ikke er i stand til løbende at få de bedst mulige og de sikrest mulige maskiner i produktionen. Så vi har altså to hensyn at tage i denne sag: Vi skal sikre arbejdsmiljøet, og på den anden side skal vi også sikre virksomhedernes konkurrenceevne.

Arbejdstilsynets meget omfattende og detaljerede indsats har allerede været diskuteret. I Venstre er vi mere optaget af, at man, hvis arbejdsmiljølovene ikke bliver overholdt, begynder at overveje at skærpe straffen for klare overtrædelser af arbejdsmiljølovgivningen. Det er den vej, man skal gå; vi skal ikke have et helt korps af kontrollører, der farer ud om alle mulige detailprægede sager. Men hvis det er et problem, at virksomheder overskrider loven, må vi overveje at forhøje straffene.

I Venstre vil vi gerne bidrage til, at den positive udvikling fortsætter. Selvfølgelig vil der altid ske uheld, hvor mennesker er involveret. Mennesker er ikke ufejlbarlige i virksomhederne, ligesom de ikke er det i hjemmet og i trafikken.

Det andet, jeg vil fremhæve fra ministerens redegørelse, er, at vi er enige i, at det vigtigste forebyggende arbejde sker i virksomhederne, og at det netop er virksomhedernes sikkerheds- og sundhedsarbejde, der skal styrkes. Der har vi nogle ekstra forslag til den handlingsplan, vi diskuterer i dag. For det første mener vi, at der er behov for en forenkling af de regler, der er på området. Igennem årene har der været tale om nogen knopskydning, og i dag er det faktisk ikke særlig overskueligt længere, hvad man må, og hvad man ikke må. Det er ca. 20 år siden, at arbejdsmiljøloven blev vedtaget, og derfor mener vi, det er hensigtsmæssigt at diskutere hele regelsættet med den meget bredt formulerede rammelovgivning, som så udfyldes af stribevis af detaljer i bekendtgørelser og cirkulærer, som virksomhederne også skal overholde.

Vi så gerne, at den plan, vi diskuterer i dag, fører til en større forenkling, og at vi tager hele diskussionen om arbejdsmiljøloven op. Reglerne skal jo være så enkle, at både virksomheder og arbejdstagere har en ærlig chance for at sætte sig ind i dem. Der skal være klarhed, så ingen kan være i tvivl om, hvad der er tilladt, og hvad der er forbudt.

En anden ting, vi gerne vil have kommer med i handlingsplanen, er en smidiggørelse af arbejdsmiljø- og samarbejdsudvalgsarbejdet på de enkelte virksomheder. Det er jo en realitet i dag, at der bliver holdt utrolig mange møder både i samarbejdsudvalg og i arbejdsmiljøudvalg, og dér kunne vi godt forestille os, at man kunne give mulighed for en afbureaukratisering, så parterne på virksomheden, hvis de kunne blive enige om det, måske slog nogle af udvalgene sammen i det praktiske arbejde. Her er noget, hvor man også kunne bidrage til forenkling med mindre omfattende og færre møder.

Det tredje, som også må vedrøre de enkelte virksomheders sikkerheds- og sundhedsarbejde, er det psykiske arbejdsmiljø. Det psykiske arbejdsmiljø er for mig at se indbegrebet af ansvarlig ledelse. Det er på den enkelte virksom-

[Charlotte Antonsen]

hed, at de psykiske problemer på arbejdspladsen kan løses; det er ikke noget, man kan løse hverken i Arbejdsministeriet eller i Arbejdstilsynet. Det er ikke en central opgave, og derfor må den del af arbejdsmiljøproblematikken, der vedrører det psykiske, naturligvis ligge ude i virksomhederne. Det er individuelle problemer, og derfor må man rundt omkring løse problemerne individuelt, fordi det jo ikke kan lade sig gøre at lave regler på dette område. Hvordan vil man bevise det, hvordan vil man sikre, at reglerne bliver overholdt?

Vi mangler i handlingsplanen at få klarlagt en egentlig rollefordeling, og dér har jeg nævnt, hvad jeg ser som en opgave for virksomhederne. Jeg mener, det er vigtigt at få med i den handlingsplan frem til år 2005, hvordan rollefordelingen er mellem Arbejdstilsynet og arbejdsministeren på den ene side og så virksomhederne, dvs. arbejdstagere og arbejdsgivere i de enkelte virksomheder, på den anden side.

Jeg vil gerne nævne en anden ting i hele diskussionen om det psykosociale område, som hr. Poul Erik Dyrhund også gjorde et stort nummer ud af, nemlig at jeg er meget nervøs for, at det, at man nu begynder at diskutere psykiske problemer og vil have det hævet op til et centralt niveau og vil lægge stor vægt på det – som der blev lagt op til fra den socialdemokratiske ordfører – reelt vil medføre en udvanding af arbejdsmiljøloven. Ligesom vi har set det med Arbejdstilsynets faren frem mod private, mister man respekten for det alvorlige arbejdsmiljøproblem, hvis man nu begynder at sige, at nu skal vi gøre en stor indsats for at løse psykiske problemer. Psykiske problemer skal løses på virksomheden, og hvis lederen tillader, at folk bliver mobbet, eller at medarbejderne har psykiske problemer, så må den leder fyres. Det er ikke noget med papirmøller i Arbejdstilsynet.

Vi skal fare med lempe på dette område og koncentrere os om de væsentlige ting, om indsatsen på det hårde arbejdsmiljøområde som arbejdsulykker og arbejdsbetingede lidelser. Dér synes jeg, der er blevet sat et meget vigtigt arbejde i gang, når det drejer sig om syerskerne og andre, der har ensidigt, gentaget arbejde. Det, der er behov for at vi gør her i huset og at Arbejdstilsynet gør, er at underbygge og støtte den indsats, som parterne har taget initiativ til

med at halvere skaderne ved den type job, altså ved ensidigt, gentaget arbejde. Det er der behov for, for dér er et reelt problem. Så lad os koncentrere os om det og glemme det psykiske arbejdsmiljø! Det må man løse decentralt.

Hr. Per Stig Møller har allerede været inde på Arbejdstilsynets detailrytteri, og her er jeg helt enig med De Konservative. Arbejdstilsynet må trække følehornene til sig. Vi må have ændret reglerne, vi må have forenklet reglerne. Det skal lovliggøres at færdes på sit eget tag. Det kan ikke være rigtigt, at alle danskere, der renser deres tagrende, gør noget ulovligt; så mister man respekten for arbejdsmiljøloven. Derfor vil jeg spørge ministeren, om ministeren ønsker og agter at ændre lovgivningen, så det fremover bliver tilladt at rette på sin egen antenne, at rense sin egen tagrende. Det mener jeg ville være et væsentligt fremskridt og bidrage utrolig meget til forenkling og forståelse for den eksisterende arbejdsmiljølov.

Vi har ikke behov for arbejdsmiljøafgifter, og derfor vil jeg gerne spørge ministeren, hvad det betyder, når der i redegørelsen står: »Ud over de mere traditionelle virkemidler er det regeringens opfattelse, at også mere moderne incitament og reguleringsmåder . . . bør overvejes«. Man kan godt læse det som et forsøg på eller en overvejelse om at indføre arbejdsmiljøafgifter, og derfor vil jeg gerne bede ministeren svare på, om det er det, der er regeringens intention, eller hvad den sætning ellers betyder.

Til sidst kort om Unionen. Her er jeg enig med regeringen i, at det er væsentligt, at arbejdsmiljøet også er et område, vi diskuterer i Unionen, at man dér lægger et minimumsniveau og laver nogle rammebestemmelser, som så udfyldes i de enkelte lande. Dér er det helt afgørende, at vi hele tiden sikrer os, at EU ikke går for meget i detaljer, at man netop laver nogle brede rammer, så den danske aftalemodel fortsat kan eksistere.

Jeg vil gerne slutte af med at sige, at det er vigtigt, at virksomhederne får lov at konsolidere sig. Det er vigtigt med konkurrenceevnen, særlig nu, hvor vi er indtrådt i det indre marked, og hvor vi får øget konkurrence fra Østeuropa. Alle disse nye regler, som der måske bliver lagt op til, vil være ødelæggende for det at skabe nye arbejdspladser i de private virksomheder.

(Kort bemærkning).

Tommy Dinesen (SF):

Jeg synes, det er er lidt beskæmmende, når nu både fru Charlotte Antonsen og hr. Per Stig Møller trækker det spørgsmål frem, om man kan rense sin egen tagrende eller ej. Vi diskuterer her noget, der drejer sig om mange tusinde mennesker. Jeg kunne med lige så stor ret sige: Hvorfor ikke fokusere på, at der er fem, der er døde med baggrund i Storebæltsbyggeriet, og der anmeldes hver tredje dag en arbejdsulykke? Det er jo det, det drejer sig om. Det er de 40.000 om året, der kommer til skade, og ikke rensning af en tagrende.

Så vil jeg gerne spørge fru Charlotte Antonsen: Når det bliver sagt, at det psykiske arbejdsmiljø skal klares på virksomheden, hvordan har man så tænkt sig at klare det, når f.eks. et ungt menneske står i en døgnkiosk og der kommer en eller anden psykopat eller forbryder med en kniv eller en pistol og siger: Nu vil jeg godt have kassen her? Så får det unge menneske jo nogle psykiske problemer bagefter. Hvordan skal den pågældende kioskejer klare det? Det er vel et problem, der må indgå i en større sammenhæng, hvor der er noget hjælp at hente, f.eks. fra Arbejdstilsynet. Det er i hvert fald ikke alle, der kan klare det problem.

(Kort bemærkning).

Poul Erik Dyrlund (S):

Jeg forstod fru Charlotte Antonsen på følgende måde: Arbejdstilsynet skal ikke rende og kontrollere og påpege dette og hint. Sådan var udsagnet vist.

Jeg stiller så mig selv det spørgsmål – og vil så i øvrigt også stille det til fru Charlotte Antonsen: Vi har jo set masser af eksempler på, at Arbejdstilsynet har gennemført kampanjer på forskellige områder inden for forskellige brancher. Hver evig eneste gang Arbejdstilsynet har taget teten, er gået ud på arbejdspladserne og har kigget arbejdspladserne efter i sømme, har man set en alenlang liste af først vejledninger, påbud og henstillinger og i en lang række tilfælde så også direkte politianmeldelser af klare ulovligheder. De bemærkninger, som fru Charlotte Antonsen her kom med, skal de forstås sådan, at denne kontrollerende og vejledende virksomhed skal Arbejdstilsynet ophøre med? Sådan synes jeg jeg hørte det. Det vil jeg gerne have bekræftet eller afkræftet.

Så vil jeg egentlig også gerne knytte en enkelt kommentar til spørgsmålet om dette med det psykiske arbejdsmiljø. Fru Charlotte Antonsen sagde: Så mister man respekten for de alvorlige arbejdsmiljøproblemer – forstået på den måde, at hvis man begyndte at interessere sig for det psykiske, så ville det andet træde i baggrunden. Jeg opfatter de rapporter, der er kommet rundt omkring fra, som, at det psykiske arbejdsmiljø efterhånden er blevet et voldsomt problem. De rapporter og meldinger, der kommer, opfatter jeg som et nødråb, og jeg er absolut uenig i, at der her er tale om rapporter blot for rapporternes skyld.

Men jeg vil gerne høre fra fru Charlotte Antonsen, om det virkelig er rigtigt, at spørgsmålet om det psykiske arbejdsmiljø i fru Charlotte Antonsens øjne skal være et nedprioriteret problem.

(Kort bemærkning).

Charlotte Antonsen (V):

Først til hr. Tommy Dinesen. Jeg er fuldstændig enig med hr. Tommy Dinesen i, at det er latterligt, når vi diskuterer arbejdsmiljø, så at diskutere Arbejdstilsynets indsats på danskernes hustage. Det er derfor, jeg mener, at vi skal ændre loven og så tage de alvorlige arbejdsmiljøproblemer op som Storebæltsbroen, arbejdsulykker og -dødsfald. Det er det, vi skal beskæftige os med, og ikke om man retter på sin egen antenne, og om man renser sin egen tagrende. Det var lige præcis det, der var budskabet, så jeg er fuldstændig enig med hr. Tommy Dinesen.

Med hensyn til det psykiske arbejdsmiljø, altså f.eks. en kioskejer, der har en ansat, der er ude for et røveri: Det kan være, den ansatte skal til psykolog, men jeg tror ikke, det er nogen fordel, at Arbejdstilsynet eller arbejdsministeren laver særlige regler for, hvordan man henviser til den pågældende psykolog. Det er et problem, der er lokalt på den enkelte virksomhed, og det er dér, man kan vurdere, hvordan det lettest løses.

Jeg er enig i – det er også til hr. Poul Erik Dyrlund – at der er alvorlige psykologiske problemer. Det er der også på skolerne med mobning osv. Men det, jeg advarer imod, er at begynde at tro, at vi kan lave lovgivning på området. For lovgivning på dette område vil aldrig kunne kontrolleres, og dermed vil det være et

[Charlotte Antonsen]

slag i luften. Det er noget, som man må tage op på de enkelte virksomheder, og det er det, jeg foreslår. Jeg siger ikke, at man skal negligere det, men man må drøfte det arbejdstager og arbejdsgiver imellem på de enkelte virksomheder.

Så til hr. Poul Erik Dyrhund med hensyn til Arbejdstilsynet. Jeg er enig i, at Arbejdstilsynet skal gribe ind og kontrollere klare ulovligheder, fuldstændig enig. Men problemet i dag er, at det i forhold til virksomhederne virker, som om Arbejdstilsynet laver en hetz. Problemet er, at virksomhederne faktisk ikke kender alle de detaljer, der er i loven og i cirkulærer og i bekendtgørelser.

Derfor er det, jeg lagde op til, en forenkling, så vi får taget fat på og taget hånd om de alvorlige problemer og koncentrerer os om dem og ikke har alle de detaljer, som alligevel ikke bliver overholdt, fordi ingen kender dem.

(Kort bemærkning).

Poul Erik Dyrhund (S):

Jeg kunne godt tænke mig at høre, om fru Charlotte Antonsen har den opfattelse, at samfundet blot skal lukke øjnene for enhver i dette land, der ønsker at spille hr. Godtnok, altså én på taget osv. Mig bekendt er det sådan, at hr. Godtnok lægger en alvorlig økonomisk byrde på vort samfund.

(Kort bemærkning).

Charlotte Antonsen (V):

Vi må prioritere. Der er alvorlige problemer med arbejdsulykker med døden til følge, og så kan det ikke være meningen, at vi bruger så megen kraft på at rende rundt og kontrollere danskernes gøren og laden i deres egne huse. Derfor har vi behov for forenklinger, så det bliver gjort lovligt at rense sin egen tagrende.

Tommy Dinesen (SF):

Jeg kan berolige med, at jeg i hvert fald ikke har tænkt mig at sige noget om tagrender.

Det er jo svært med en redegørelse og en forespørgsel lige efter hinanden, men jeg gør det på den måde, at jeg prøver at give et bud på, hvordan SF ser på arbejdsmiljøet her og nu, og når vi så kommer til forespørgselsdebatten, vil jeg prøve at komme med det, som jeg håber er mere visionært.

Den debat, vi har i dag, har baggrund i en forespørgselsdebat den 24. oktober 1991, rejst af SF, som der bl.a. kom det ud af, at der blev vedtaget et dagsordensforslag om, at vi skulle have en redegørelse og en handlingsplan. Jeg ser i dag over Ritzau, at denne handlingsplan bliver rost meget af Dansk Arbejdsgiverforening og LO, og jeg synes, det er godt, at de accepterer noget af det, vi laver herinde. Det er jo ikke altid, vi får ros for de ting, som vi laver.

Hvordan ser det så ud efter 10 år med borgerlig regering? På mange områder inden for arbejdsmiljøområdet er der i hvert fald sket det, at der er foretaget nogle besparelser undervejs, og de har været ret så hårde, i hvert fald hvis man tager Arbejdstilsynet, hvor antallet af ansatte er blevet formindsket med 300-400 mennesker inden for de sidste ti år. Det må vi så se om vi kan få rettet op på.

Det er selvfølgelig svært at gå ud og sige, at der skal være så og så mange ansatte inden for Arbejdstilsynet, men jeg tror, der skal ske en forøgelse, også fordi der kommer flere under BST osv. Jeg synes – modsat andre ordførere – at Arbejdstilsynet skal have ros for de 1-dagsraids, som jeg vil kalde dem, man har lavet på byggepladser og andre steder. Når man ikke har så mange folk, er det godt, at man prøver at lave den slags ting, således at det bliver afsløret, hvor problemerne er. Jeg tror, det er noget af det, der hos arbejdsgiverne skaber respekt for Arbejdstilsynet, og det er altså nødvendigt en gang imellem.

Jeg taler ikke her om alle arbejdsgivere, men selvfølgelig om de arbejdsgivere, som ikke vil efterleve de regler, der gælder på arbejdsmiljøområdet. Det er jo sådan, at hvis der er alt for mange, der ikke efterlever arbejdsmiljøregler osv. og ikke gør noget for sikkerheden på arbejdspladserne, så kan de jo underbyde dem, jeg vil kalde de gode arbejdsgivere, altså dem, der lever op til reglerne. Derved får de jo en fordel frem for de gode arbejdsgivere, og det skulle de i hvert fald ikke have.

I redegørelsen går man alle de forskellige ting igennem med hensyn til virksomhedernes sikkerheds- og sundhedsarbejde, og jeg vil nok sige, at det er et af de svage steder for øjeblikket. Men de virksomheder, som virkelig forstår at gøre noget ud af sælge deres varer, ved normalt også, at det kan betale sig at have et godt image udadtil, altså have et godt arbejdsmiljø

[Tommy Dinesen]

på stedet. De ansatte bliver også glade, og derfor kan de producere noget mere; det er i hvert fald noget, som vil hjælpe lidt på produktionen, og det giver nogle penge. Det er stensikkert, at det er noget, der hjælper på de pågældende arbejdspladser, hvis man prøver at leve op til disse standarder og måske selv er førende på området, når der skal laves noget.

Men som det også bliver sagt i redegørelsen, er der ret mange steder, hvor man ikke lever op til kravene.

Arbejdsmiljørådet er også omtalt. De skal rådgive ministeren, og det er selvfølgelig i orden. Der er jo meget at rådgive om for øjeblikket, eftersom EF eller EU – det hedder jo begge dele – kommer med en masse ting, og det skal selvfølgelig gennemarbejdes, inden det bliver benyttet på det danske arbejdsmarked.

Der har været talt noget om, hvor mange der kommer til skade ved arbejdsulykker her i Danmark, og man kan i hvert fald konkludere, at det er fantastisk mange, når det er 43.000. Det er selvfølgelig ikke så mange som 53.000, men det er mange.

Arbejdsmiljørådet har været ude i den samme debat som den, der er rejst her. Man har for nylig trukket en bog tilbage, der var stærkt kritisk over for arbejdsgiverne med hensyn til børnearbejde. Jeg synes, det var en god bog, selv om der måske var nogle fejl i de tal, der var angivet. Jeg synes, det er forkert, når Arbejdsmiljørådet på den måde går ind og laver censur. Men selvfølgelig skal tallene være rigtige.

Bedriftssundhedstjenesten er jeg enig med hr. Poul Erik Dyrland i er noget, vi bliver nødt til at se på. Vi har fra SF's side for godt og vel 5 år siden stillet et forslag om, at man skulle sammenlægge de godt og vel 70 bedriftssundhedscentre, der er rundt omkring i landet; jeg kan se, at der i dag er godt 65, så udviklingen er gået meget langsomt.

Baggrunden for, at vi gerne ser en sammenlægning, og gerne således, at der kommer til at ligge 1-2 centre i hvert amt, er, at det er svært for de små centre at ansætte kvalificerede medarbejdere. Og der skal altså være kvalificerede medarbejdere, hvis man skal rådgive virksomhederne; de to ting hænger meget nøje sammen. Men som jeg har fået det oplyst, er der ved at ske det, at der efterhånden er nogle BST-centre, der er begyndt at konkurrere ikke

på kvaliteten, men på prisen, og de to ting hænger jo altså sammen.

Jeg har rejst spørgsmålet før. Jeg har stillet nogle spørgsmål til den forrige minister med baggrund i, at der er nogle BST'er, som man kalder discount-BST'er. Og jeg vil da godt nævne en af dem her, nemlig Nyborg BST-Center, som går ud og underbyder de andre centre rundt omkring i landet. Man får absolut den opfattelse – det gør jeg da i hvert fald – at der er arbejdsgivere, der tilmelder sig denne discount-BST for at være sikre på, at de aldrig får besøg. Det er ikke meningen med loven. Hvis vi skal have BST-centre, der konkurrerer – det kan de godt – så skal de ting, som de laver, være ordentlige.

Fagbevægelsen både i Storstrøms Amt og i Vestsjællands Amt har for nylig protesteret kraftigt mod Nyborg BST. Det, de lover fra den pågældende discount-BST, er at ansætte en eller anden mand i Ringsted, som bliver dér. Så har han vel en mobiltelefon, og så kan den pågældende tage nogle opkald en gang imellem, og så sker der ikke mere. Det går ud over de andre BST-centre, som laver et kvalitativt godt stykke arbejde både for arbejdsgiverne og for arbejdstagerne.

Derfor er vi nødt til på en eller anden måde at sørge for, at den slags ting ikke kan ske, og det vil jeg selvfølgelig følge op. Når vi laver loven, er det meningen, at den skal overholdes, så derfor er det som sagt ikke på kvaliteten, der skal konkurreres. Og hvis det er prisen, der er skyld i, at den slags sker, så må vi kigge på, om de pågældende foretager det opsyn, som de skal.

De arbejdsmedicinske klinikker henhører under amterne og bliver derfor sjældent diskuteret i forbindelse med den diskussion, vi har her. Der er meget store forskelle på, hvor lang ventetid der er for de forskellige patienter, der prøver på at komme ind på de arbejdsmedicinske klinikker. Jeg kan se, at der i nogle tilfælde er ventetider på op til 6-7 måneder; det er en undersøgelse, som LO har lavet. Det er for lang tid. Der må gøres noget, men som sagt hører det under amterne. Dér må vi prøve på at presse på, således at de, der har symptomer på sygdomme, kan blive behandlet på de arbejdsmedicinske klinikker her og nu. Men i øvrigt tror jeg, at de arbejdsmedicinske klinikker gør et godt stykke forskningsarbejde, som der er brug for.

[Tommy Dinesen]

EF fylder ret meget i redegørelsen, og der sker jo mange ting og kommer mange direktiver fra EF. Vi skal senere i dag behandle et forslag, der bygger på et direktiv, hvor man – for at give det som et udmærket eksempel – for første gang får en lovgivning på området, der beskytter gravide kvinder i arbejde, også når de sejler til søs. Det er noget nyt. Der kommer også en hel del direktiver om muligheden for at strejke med baggrund i arbejdsmiljøet. Der kunne vi måske fra Arbejdsmarkedsudvalgets side tage nogle drøftelser med de berørte organisationer, altså både Dansk Arbejdsgiverforening og LO, således at vi kunne få nogle indstillinger fra de to parter om, hvad det er, der skal ske, og hvad de mener om de ting, som vi står over for.

Det mere fremadrettede vil jeg vente med til forspørgselsdebatten.

(Kort bemærkning).

Poul Nødgaard (FP):

Jeg har lige en enkelt bemærkning til hr. Tommy Dinesens indlæg. I forbindelse med at vi skulle havde denne debat i dag, har vi fået Arbejdsministeriet til at udarbejde en skematisk tegning over, hvordan hele miljøarbejdet foregår på vore virksomheder.

Hr. Tommy Dinesen rettede ligesom en kritik af BST. Det er muligt, den ikke var så kraftig, som jeg opfattede den, men jeg kunne lide at spørge hr. Tommy Dinesen, om ikke han synes, at hele det arbejde, der foregår, er meget bureaukratisk. Vi har Arbejdstilsynet, vi har BST, vi har Arbejdsskadestyrelsen, og sådan kan jeg nævne en hel remse af forskellige institutioner, der efter min opfattelse i vid udstrækning i hvert fald overlapper hinanden.

Vi kan godt blive enige om, at vi skal have et godt arbejdsmiljø, men spørgsmålet er, om ikke det system, vi har lavet her i Danmark, og som på glimrende vis er skitseret på den tegning, jeg her holder i hånden, er forfærdelig bureaukratisk opbygget. Det kunne da være lækkert, hvis SF og Fremskridtspartiet kunne mødes i en enighed om, at vi skulle prøve at forenkle hele det system; vi er sådan set enige om målene.

(Kort bemærkning).

Tommy Dinesen (SF):

Jeg kan sige til hr. Poul Nødgaard, at SF har

stillet forslag om, at BST burde samles under Arbejdstilsynet. Det var der ikke nogen der ville være med til. Man mente nok, at Arbejdstilsynet ville blive for stort, og det ville man være lidt bange for, for det er jo Arbejdstilsynet, der har lovgivningen bag sig.

Jeg må så sige, at jeg i dag har accepteret den opdeling, der er, selv om den umiddelbart kan virke bureaukratisk. Men under den senere debat vil der blive fremsat et dagsordensforslag fra nogle partier, og dér er der i hvert fald nogle ting, som jeg mener giver gode muligheder for at få noget af bureaukratiet væk, hvis blot vi arbejder i den retning. Men det skal jeg gerne komme nærmere ind på til den tid.

Poul Nødgaard (FP):

Når vi diskuterer arbejdsmiljø, er det vigtigt, at vi etablerer en klokkeklar forståelse af, at arbejdsmiljø ikke er et ensidigt forhold, som kun lønmodtagerne og deres organisationer har interesse i. Arbejdsgiveren har også i høj grad interesse i at skabe så gode arbejdsmiljøer som muligt.

I spørgsmålet om at tilrettelægge et godt arbejdsmiljø er lønmodtagerne og arbejdsgiveren derfor ikke to parter, der står over for hinanden, men to parter, som har fælles interesser. Dette taler for, at det overlades til parterne så meget som overhovedet muligt selvstændigt at etablere et arbejdsmiljø.

Når vi nu har en regering, som finder det meget magtpåliggende at gribe ind og yderligere regulere arbejdsmiljøet, er det vigtigt og nødvendigt, at der anlægges et realistisk syn på kvaliteten af det eksisterende arbejdsmiljø.

Arbejdsmiljøet i dagens Danmark er meget langt fra gråt og trist. Arbejdsmiljøet i dansk industri og det øvrige danske erhvervsliv er langt mere sikkert, når vi ser det ud fra et arbejdsmiljømæssigt synspunkt, end det har været i rigtig mange år. En passende definition af, hvad arbejdsmiljø er, er, at arbejdsmiljøet er de omgivelser, hvori arbejdet udføres. Derfor er det ikke muligt at tale om arbejdsmiljø som en ensartet og identisk størrelse; der eksisterer lige så mange arbejdsmiljøer, som der eksisterer arbejdspladser i Danmark.

En betydelig del af arbejdsmiljøerne i Danmark eksisterer, som jeg antydede tidligere, som fornuftige og afbalancerede gensidige forhold parterne imellem. Lad os indrømme det

[Poul Nødgaard]

over for hinanden. Når arbejdsmiljøet varierer fra arbejdsplads til arbejdsplads, er det ikke hensigtsmæssigt, at vi her fastsætter stramme og præcise krav fra politisk hold. Arbejdsmarkedets parter er langt mere kompetente til at fastsætte de præcise og detaljerede krav, der må være nødvendige for at skabe de gode og trivselsfremmende arbejdsmiljøer.

Generelle bestemmelser om arbejdsmiljøet kan være udmærkede og tjene som rammebestemmelser. Hvis der er bekymring for, at parterne ikke kan nå aftaler, der er dækkende for at skabe et tåleligt arbejdsmiljø, kan det være hensigtsmæssigt, at vi fra politisk side udformer eventuelle krav til arbejdsmiljøet sådan, at de kun gælder, medmindre andet aftales. På den måde lægges der et pres på parterne for at indgå aftaler om et godt arbejdsmiljø. Når disse forhold sammenholdes med den generelt meget høje arbejdsmiljøkvalitet, der allerede gælder for de fleste arbejdspladser, står det klart, at der ikke bør ske store og meget dybtgående politiske indgreb her fra Folketinget.

Det er interessant at diskutere arbejdsmiljøer, når det i virkeligheden er et meget fjernt begreb for de fleste politikere og embedsmænd. Politikerne har distanceret sig ved at sidde herinde bag stenmurene på Christiansborg, og det samme gør embedsmændene sikkert her på Slotsholmen uden kontakt til den virkelige »pulveriserende« verden på dette område. Denne fremmedgørende distance er i sig selv begrundelse for, at der politisk kun bør fastlægges – som jeg tidligere har sagt – generelle, overordnede retningslinjer, der sikrer, at parterne lokalt kan detailaftale tingene.

Vi kender til en masse gode eksempler på, hvordan et godt samarbejde mellem lønmodtagerne på den ene side og arbejdsgiverne på den anden side kan sikre resultater og aftaler, der er bedre end de resultater, der kan opnås her ad politisk vej. I den forbindelse er det interessant og relevant at henvise til det tætte samarbejde på de enkelte virksomheder, der foregår mellem f.eks. lønmodtagere og arbejdsgivere i et land som Japan. Stort land, meget industri, osv. I Japan har de en helt anden struktur på de her områder.

Det er ikke et mål i sig selv bare at kopiere bestemte modeller, blot fordi de er velfungerende og effektive. Derfor skal vi i sagens natur

ikke søge blot at kopiere forskellige nationale modeller, men det kan alligevel være interessant at hente inspiration på enkelte udvalgte områder. Jeg går ud fra, at arbejdsministeren vil være enig i det synspunkt, at lønmodtagerne selv vil føle et større personligt ansvar, hvis deres direkte medvirken i processen med at tilrettelægge arbejdsmiljøet på hver enkelt virksomhed får større betydning for udformningen af det konkrete og endelige arbejdsmiljø, og hvis lovgivningsindsatsen, som jeg tidligere har sagt, samtidig nedtones.

Som tidligere nævnt er arbejdsmiljøet de omgivelser, hvori arbejdet udføres, og de eksisterer som fornuftige og afbalancerede gensidige forhold mellem parterne i de enkelte virksomheder. Derfor er det ikke kun for politikerne, det er utilfredsstillende at vedtage præcise og snærende detailregler om arbejdsmiljøet. Arbejdsmarkedets parter må også finde det utilfredsstillende, at politikerne, som det er ved at ske nu her i dag, blander sig i en masse detailspørgsmål, de selv er meget mere kompetente til at stå for.

Når vi diskuterer arbejdsmiljøer, er det desværre ikke muligt at komme uden om det forhold, at i denne sammenhæng optræder sådan en form for skurk, som er blevet stadig mere synlig og dominerende. Arbejdstilsynet har – i hvert fald efter Fremskridtspartiets mening – tiltaget sig en rolle, der ikke blot indimellem kan virke ubehagelig, men som også forekommer direkte skadelig for mulighederne for at skabe positive samarbejdsrelationer mellem parterne. Det er måske hårde ord, men de er sagt i en positiv ånd. Ideelt set burde Arbejdstilsynet være en medspiller i ikke en modspiller til det private erhvervsliv i bestræbelserne på at tilrettelægge arbejdsmiljøerne.

En af grundene til, at Arbejdstilsynet har udartet, som tilfældet er, er formentlig, at det har fået alt for vidtgående beføjelser til at regulere og gribe ind. Et af de værste og grimme eksempler har været fremdraget her, og det skal jeg ikke komme mere ind på; det er den såkaldte tagrendesag, men lad den ligge i dag. Jeg synes, vi skal holde os på et betydelig mere overordnet niveau, for det er sådan set nogle alvorlige problemer, vi taler om.

I Fremskridtspartiet synes vi ikke, at en revision af Arbejdstilsynets beføjelser er til at komme uden om. Arbejdstilsynets beføjelser

[Poul Nødgaard]

bør tages op til revision med henblik på en modernisering, der reducerer Arbejdstilsynets direkte indflydelse og magt og i øvrigt gør det mere moderne og samarbejdsorienteret.

Det er ikke svært at forestille sig, at der internt i Arbejdstilsynet er mange uheldige interessesammenfald. Når Arbejdstilsynet skal udarbejde dokumentation, varetage regeldannelse og udføre håndhævelsesarbejde, vil det være nærliggende for Arbejdstilsynet at udfærdige et dokumentationsmateriale sådan, at der vil blive tilstrækkeligt arbejde vedrørende regeldannelse og håndhævelse. Derfor vil en reform af Arbejdstilsynet være tiltrængt, og Fremskridtspartiet ser frem til, at den kan foretages på disse områder.

Det er også interessant, at det i redegørelsen fra arbejdsministeren – i øvrigt en udmærket redegørelse – hedder, at arbejdsmiljøet i Danmark i mange år har haft en høj prioritet. Videre hedder det, at der generelt ydes en stor indsats af aktørerne på området, og det synes jeg er flot skrevet.

Senere i redegørelsen fremgår det, at risikoen for at pådrage sig arbejdsskader fortsat er uacceptabelt høj. Heraf kan man læse – og det er vigtigt, synes jeg – at de hidtidige foranstaltninger altså ikke har været tilstrækkelig effektive. Det bekræfter i hvert fald min opfattelse af, at den gældende varetagelse af arbejdsmiljøerne med et meget stort offentligt engagement ikke har fungeret tilfredsstillende, og at løsningen måske ligger i, at man i meget højere grad overdrager det til de enkelte virksomheder.

Så vil jeg uden for mit manuskript lige slutte med en enkelt ting, som jeg måske har været lidt skuffet over ikke har været draget frem i debatten, og den har sådan set i meget høj grad noget med arbejdsmiljøet at gøre. Det drejer sig om den nedslidning, der finder sted på vore virksomheder. Spørgsmålet er, hvem der er skyld i nedslidningen. Er det arbejderne, der påtager sig alt for meget overarbejde, alt for meget akkordræs osv., eller er det arbejdsgiverne, der frempacer, at der skal være så og så meget overarbejde, og at det skal foregå så og så hurtigt?

Hvis vi kunne vægte arbejdsmiljøet, ville jeg gætte på, at en meget stor del af problemerne med arbejdsmiljøet på virksomhederne simpelt hen er, at akkordræs og den slags nedbry-

der folk. Lad os taget et konkret eksempel: slagteriområdet. Det er helt givet, at når mennesker dér må have invalidepension og lignende, skyldes det simpelt hen, at deres kroppe ikke har kunnet holde til de mange års slid.

Det synes jeg vi skulle bringe frem. Vi bør animere parterne til at forstå, at der skal være en nogenlunde rimelig arbejdsuge på de 37 timer, og at arbejdet skal foregå i et pænt, ordentligt tempo og ikke på en sådan måde, at mennesket nedslides med alle de negative følger, det får for familieliv osv.

Det synes jeg vi skulle arbejde konstruktivt for herinde og bringe ind i debatten med jævne, jordnære ord, ligesom jeg nu har gjort det.

(Kort bemærkning).

Tommy Dinesen (SF):

Jeg er fuldstændig enig med hr. Poul Nødgaard i, at akkordræs skulle afskaffes. Det er man også klar over inden for f.eks. slagteribranchen, hvilket vi har set adskillige eksempler på her på det sidste.

Ellers vil jeg nok sige, at jeg generelt ikke er særlig enig i hr. Poul Nødgaards indlæg, for det gik nærmest på, at man skulle fyre nogle flere inden for Arbejdstilsynet, og så skulle man sørge for, at det hele gik derudad; samtidig beklager man, at der er de mange arbejdsskader og -ulykker, der er.

Det hænger altså ikke sammen, at man vil nedskære Arbejdstilsynet og samtidig vil formindske antallet af ulykker. Det kan ikke lade sig gøre!

(Kort bemærkning).

Poul Erik Dyrlund (S):

Hr. Poul Nødgaard var inde på Arbejdstilsynets og arbejdsmarkedsparternes rolle, og det giver mig anledning til at spørge hr. Poul Nødgaard, om det, hr. Poul Nødgaard egentlig efterlyser, ikke er, at arbejdsmiljøloven skal være en rammelov. Er det ikke sådan, at når der skal laves regler og udstedes bekendtgørelser, rådfører ministeren sig med Arbejdstilsynet, forinden ministeren underskriver disse regler? Hvem sidder så i Arbejdstilsynet? Det gør arbejdsmarkedets parter, og jeg opfatter det egentlig sådan, at arbejdsmarkedets parter spiller med i det.

[Poul Erik Dyrlund]

Nu afslørede hr. Poul Nødgaard jo sidst i sit indlæg, at han trods alt havde læst redegørelsen. Jeg var lidt i tvivl i starten af hr. Poul Nødgaards indlæg, og det var jeg selvfølgelig netop på grund af dette med parternes rolle. Jeg ved ikke, hvor mange gange det står i redegørelsen, at parterne både på nationalt plan og på EU-plan skal spille med, men det står der et utal af gange.

Så kunne jeg egentlig også godt tænke mig at spørge hr. Poul Nødgaard, om han finder, at redegørelsen lægger op til en revolution på arbejdsmiljøområdet. Sådan opfatter jeg det ikke. Jeg opfatter det, som om vi skal have nogle justeringer, nogle kursændringer, og at vi skal planlægge frem til år 2005, hvordan vi kan gøre det fornuftigt.

I øvrigt er jeg enig i, at akkordarbejde er nedslidende for den enkelte, men jeg er altså også nødt til at sige, at mine erfaringer med akkordarbejde er, at lønmodtagerne den ene gang efter den anden er blevet stillet over for et krav fra arbejdsgiverside om en tempoopskruining, så uanset at vi kan være enige om, at det er nedslidende, ved jeg godt, hvor jeg skal placere ansvaret.

(Kort bemærkning).

Poul Nødgaard (FP):

For at tage det sidste først. Jeg mener ikke, at man præcist kan sige, om det er arbejdsgivernes eller lønmodtagernes skyld; jeg tror måske, at begge parter er lige gode om det.

Med hensyn til arbejdersiden vil jeg bestemt ikke afvise, at der er mange, der er meget interesseret i at tjene en skilling ekstra og derfor lader sig drive med af akkordræs, lange arbejdstider osv.

Jeg vil sige til hr. Tommy Dinesen, at jeg ikke har nævnt, at vi skulle fyre nogen i Arbejdstilsynet, men jeg er kommet med min uforbeholdne mening om, hvordan Arbejdstilsynet optræder.

Hvis vi kunne blive enige om rammelovene, kunne vi lave nogle enkle rammelove og stort set overlade det 100 pct. til de enkelte virksomheder at administrere dem. Glem ikke – det er stort set ikke nævnt her i dag – at hver eneste virksomhed i dette land har et sikkerhedsudvalg, hvor der sidder kompetente folk fra både arbejdsgiverside og arbejdstagerside.

Vi taler så meget om decentralisering og nærdemokrati og bruger alle de store ord i både kommuner og i Folketinget. Hvorfor kan man så ikke overlade til parterne selv at indrette det arbejdsmiljø, som præcis passer til den enkelte virksomhed?

Jeg tror ikke, at hverken hr. Tommy Dinesen eller hr. Poul Erik Dyrlund kan bevise over for mig, at man ikke på de enkelte virksomheder er kompetent til at lave disse ting. Det tror jeg man er, og det tror jeg egentlig også de to herrer mener, men alligevel har man en eller anden indgroet forestilling om, at jo flere led, man kan lægge ind i kæden, og jo mere bureaukrati, man kan få indført, desto bedre.

Hr. Poul Erik Dyrlund sagde, at redegørelsen ikke var den store revolution. Det er den måske ikke, men når vi er færdige med den, skal vi have en forespørgselsdebat fra SF om i realiteten det samme emne, som vi diskuterer her og nu, og der lægges altså op til en lang række pinde i et dagsordensforslag, der skal vedtages, og det gør, at det faktisk er temmelig store spørgsmål, vi diskuterer her.

(Kort bemærkning).

Tommy Dinesen (SF):

Hvis verden var så god, alle arbejdsgivere og alle andre folk var så gode, at de røg lige herfra og op i himlen, var det jo rigtigt, at man godt kunne overlade det til de forskellige at klare det hele selv, så det ikke var nødvendigt at have nogen lovgivning; men sådan er det nu ikke.

Hr. Poul Nødgaard sagde noget om, at man på Christiansborg og andre steder har distanceret sig fra arbejdspladserne. Må jeg ikke godt sige, at jeg tror, de fleste politikere – måske kun dem på venstrefløj – kommer ud i mange faglige organisationer – også i arbejdsgiverorganisationer – og deltager i mange drøftelser. Jeg har stadig væk kontakt med mine kolleger efter 30 år på arbejdspladserne, så nogle af os har erfaring nok til at tale om disse ting.

Jeg tror ikke på, at man kan overlade dette til virksomhederne selv, men jeg ved da også, at der i det område, som hr. Poul Erik Dyrlund og jeg kommer fra, findes nogle gode, store, solide virksomheder, som virkelig gør en indsats på disse områder, selv om det koster penge. Som jeg sagde i mit første indlæg er der

[Tommy Dinesen]

mange virksomheder, der er klar over, at de skylder medarbejderne et ordentligt arbejdsmiljø; de ved også, at det kan betale sig i sidste ende.

Men der er også dem, jeg har kaldt de dårlige arbejdsgivere, og det er dem, der lukrerer på de andre, og netop derfor er det så vigtigt at have nogle regler. Den dag, da folk bliver så gode, som hr. Poul Nødgaard gerne vil have, de skal være, er jeg med på, at vi godt kan afskaffe nogle af de lovgiver, der er, men heller ikke før.

(Kort bemærkning).

Poul Erik Dyrland (S):

Jeg er af den opfattelse, at hr. Poul Nødgaard drømmer, når han her fra talerstolen kan sige, at der nok indimellem er nogle medarbejdere, som vil tjene en ekstra skilling ved akkordarbejde.

Jeg vil sige til hr. Poul Nødgaards orientering, at der igennem årene har været utallige overenskomststridige arbejdsnedlæggelser, hvor medarbejderne med næb og kløer sloges for at få afskaffet akkordarbejdet, fordi det var stærkt nedslidende, og hver evig eneste gang har der været krav fra arbejdsgiverhold om, at man bevarede det stærkt nedslidende tempo, som akkordarbejdet er. Spørg ovre i Dansk Arbejdsgiverforening; de ved alt om det!

I øvrigt skal jeg sige til hr. Poul Nødgaard, at der altså findes et utal af virksomheder i dette land, der ikke har nogen sikkerhedsorganisation. Hr. Tommy Dinesen var inde på, at der er store virksomheder, hvor det fungerer flot i masser af situationer, men der findes altså en lang række virksomheder, hvor der end ikke er en sikkerhedsrepræsentant. Rapporter og statistikker viser netop også, at ulykkesfrekvensen på de små virksomheder er væsentlig højere, end den er på de store virksomheder, og at anmeldelsesfrekvensen af arbejdsskader og arbejdsbetingede lidelser er væsentlig lavere. Selv WHO peger i sin rapport »Sundhed mod år 2000« på, at vi danskere skal sørge for at få gjort noget ved arbejdsmiljøet og sundheden på vores små arbejdspladser.

Jeg skal endelig til sidst sige til hr. Poul Nødgaard, at hvis arbejdsgiverne var så gode, som hr. Poul Nødgaard her gav udtryk for, burde vi jo ikke i 1992 have haft 43.000 regi-

strerede arbejdsulykker, og jeg er sikker på, at Arbejdstilsynet kan fortælle os, at det langtfra er hele sandheden, idet et stort antal arbejdsulykker ikke bliver anmeldt.

(Kort bemærkning).

Poul Nødgaard (FP):

Nu skal jeg ikke forlænge debatten yderligere, men jeg vil blot lige bede om, at man lægger mærke til, at jeg ikke i de indlæg, jeg har holdt om den nedslidning, der finder sted på grund af akkordræs og lign., ensidigt har sagt, at det var arbejderne eller arbejdsgivernes skyld. Jeg tror, at man skal dele sol og vind lige og sige, at de er lige gode om det, men det var, ligesom den socialdemokratiske ordfører, hr. Poul Erik Dyrland, og sådan set også SF's hr. Tommy Dinesen udlagde det, som om det ensidigt var arbejdsgivernes skyld. Jeg har ikke taget parti for hverken arbejdsgiver eller lønmodtager, jeg har ene og alene sagt, at det er et problem på nogle danske arbejdspladser – ikke nær på alle – og specielt inden for slagteribranchen synes jeg, vi har nogle meget store problemer, fordi slagteriarbejderne har et meget hårdt fysisk arbejde.

Jeg vil godt afvise her fra Folketingets talerstol, at jeg ensidigt skulle have lagt mig på arbejdsgiversiden. Jeg ser tingene meget bredt, og det burde Socialdemokratiet og SF også gøre, så vi kunne få nogle mere nuancerede debatter i Folketinget.

Sonja Albrink (CD):

Da mit partis ordfører ikke kan være til stede i dag, skal jeg fremføre CD's synspunkter.

Et godt arbejdsmiljø er nødvendigt for at have et velfungerende erhvervsliv. Den gammeldags opfattelse af, at der er et modsætningsforhold mellem medarbejdere og virksomhed, er usand. Det kan godt være, at nogle få arbejdsgivere blæser på medarbejdernes forhold, men disse få er så snæversynede, at deres virksomhed næppe får nogen lang levetid. Effektivitet i erhvervslivet fordrer tilfredse medarbejdere, der også føler solidaritet med den virksomhed, de arbejder i.

Netop derfor er det vigtigt, at enhver arbejdsmiljødiskussion tager sit udgangspunkt i samarbejde mellem arbejdsgiver og lønmodtager. De tiltag, der skal til – måske efter drøftelser og fællesoplæg – betyder ikke, at nogen af

[Sonja Albrink]

parterne skal kunne blokere for en udvikling, der ville gavne. Derfor kan det godt være, at ansvaret hos ministeren skal styrkes, således at indsatsen bliver mere effektiv, men det skal alligevel understreges, at de tiltag, der skal tages, og de handlingsplaner, der skal gennemføres, må ske i et tæt samarbejde med arbejdsmarkedets parter.

Redegørelsen lægger megen vægt på den internationale situation såvel i som uden for EU. Et af de centrale elementer i Maastricht-Traktatens sociale dimension er jo netop arbejdsmiljøet. Det skyldes selvfølgelig, at gennemførelsen af det indre marked i 1986 fjernede grænserne for vareeksport, men denne gennemførelse af det frie marked skete uden nogen væsentlig sikring af de grundlæggende miljø- og arbejdsmiljømæssige aspekter. Denne sikring kom så gennem Maastricht-Traktatens bestemmelser. I den kommende diskussion om nærhedsprincippet i EU er det vigtigt, at regeringen kæmper imod de lande, der mener, at miljø- og arbejdsmiljøregler skal afgøres nationalt. Det ville være at fratage EU en væsentlig del af dens formål, hvis dette skulle ske.

Netop med den fri handel vil store forskelle i miljø og arbejdsmiljø naturligvis føre til, at virksomhederne lægges dér, hvor omkostningerne til disse ting er lavest, og det vil altså betyde den sociale dumping, som EU netop skal modvirke. Derfor er det i dansk interesse at få EU-systemet til at fungere på dette område, og derfor skal vi i Danmark bruge lige så mange kræfter på at få de andre landes arbejdsmiljømæssige regler på højde med vores, som vi skal bruge på at gå videre her i landet. Det kan ikke hjælpe, at vi går så langt foran, at det eneste, vi får ud af det hele, er et bedre arbejdsmiljø her i landet i virksomheder, som så ikke længere eksisterer hos os. Så kan man jo med rette sige, at operationen lykkedes, men patienten døde.

En vigtig del af indsatsen i EU må være at sikre, at de øvrige EU-lande faktisk også lever op til de regler, de har været med til at vedtage. Her skal vi holde Kommissionen fast på dens kontrolforpligtelse, og vi skal overveje, om der skal ske en styrkelse af EU's kontrol med de nationale forhold. Ikke fordi vi af princip vil gøre EU til en stor, fæl kontrollør, men fordi det er helt uacceptabelt, at man vedtager alle

de andre store ord i EU-systemet for så ikke at gennemføre tingene i praksis.

Kampen for gennemførelse af EU's regler i alle lande er også kampen for dansk erhvervslivs konkurrenceevne. Det samme gælder naturligvis, når vi taler om Østeuropa og den tredje verden. I det sidste tilfælde er der naturligvis grænser for, hvor meget vi kan gøre, men spørgsmålet om miljøindsatsen kunne styrkes i den planlægning, der vil ske i forbindelse med danske bistandsprojekter. Det ville naturligvis være logisk, om Danmark bidrog til arbejdsmiljømæssige forbedringer, når vi investerer i ulandene.

I Østeuropa og Rusland er der ingen tvivl om, at en øget handel er en af hovedhjørnestenene i forsøget på at skabe bedre sociale og økonomiske forhold og dermed forebygge sikkerhedsmæssige konflikter i Europa. Denne øgede konkurrence vil føre til tab af arbejdspladser hos os. Derfor skal der, som det også var understreget i regeringens erhvervsredegørelse, ske en specialisering, produktudvikling og forskningsindsats hos os for at kunne skabe den økonomiske baggrund for det fortsatte velfærd i vort land, men konsekvensen, at nogle danskere mister deres job, fordi vi skaber øget handel mod Øst, kan kun forklares danskere, hvis konkurrencen bliver fair. Ingen vil kunne forstå, at man skal miste sit job, fordi varer kan produceres billigere under umenneskelige forhold. I forbindelse med investering i Østeuropa er det vigtigt at prioritere arbejdsmiljøet højt, og det er vigtigt i forbindelse med samarbejdsaftaler og handelsaftaler mellem EU og Øst, at indsatsen for et højere beskyttelsesniveau i disse lande prioriteres højt.

Når jeg bruger så meget tid på de internationale aspekter i denne debat, skyldes det, at Danmark er en integreret del af verden. Det er ikke nok, at vi er gode hos os selv, det hjælper intet, hvis vores økonomi dør af den konkurrence, vi er udsat for. Det er derfor, vi ønsker at prioritere vor internationale indsats højt, for en manglende indsats her vil føre til, at der internt i Danmark vil komme krav om et lavere konkurrenceniveau. CD tror ikke, at Danmark skal svække sit niveau, men at vi skal presse andres niveau op.

Det betyder ikke, at vi skal undlade at diskutere vore egne forhold. Jeg har allerede nævnt, at en diskussion om parternes direkte medan-

[Sonja Albrink]

svar kontra en stærkere ministers ansvar bør tages. Er det at lade ræv vogte gæs, når det overlades parterne at gennemføre en handlingsplan, der inden år 2000 skal halvere omfanget af ensidigt gentaget arbejde? Ville et ministerielt udvalg bedre kunne foretage uvildige vurderinger på grund af en høring af parterne?

Det er også vigtigt at diskutere, hvordan man koordinerer de berørte ministerier i forbindelse med det indre og det ydre miljø. Kunne denne diskussion ende med, at man sammenlægger indsatsen under ét ministerium? En række af de organer, der findes i dag, arbejder udmærket, men alligevel kommer der af og til kritik af, at løsninger forhales. Ikke mindst bør koordineringen mellem alle de ministerier, der er indblandet – jeg tror, vi snakker om fem stykker – tages op til en debat, og selv om det ikke hører hjemme i denne debat, burde man også se på sagsbehandlingen af arbejdsskader. Der er for mange sager, hvor behandlingen af arbejdsskader tager både år og dag. Arbejdsmiljødiskussionen skal naturligvis forebygge disse skader, men vi har også en forpligtelse til at sikre et effektivt system, når de er sket.

Det kan også være, at man i fremtidens diskussioner skal være mere opmærksom på de arbejdsmedicinske klinikker og deres indsats, og endelig skal vi naturligvis erkende, at der er nye områder, der må med ind i diskussionen; jeg tænker her på det psykiske arbejdsmiljø og bevægelsesapparatskader, hvor problemerne endnu ikke er løst.

Jeg vil slutte med at understrege, at arbejdsmiljøindsatsen ikke skal gøres for at ramme nogen, men for at gøre det bedre for nogle. Jeg mener, at det er et vigtigt signal til erhvervslivet om, at dets frygt for, at man nu vil kaste sig over det og pålægge det nye regler og udgifter, ikke er rigtig. Det gælder en fælles indsats til gavn for begge arbejdsmarkedsparter og for det danske samfund, der dels vil få økonomiske besparelser, dels vil undgå menneskelige tragedier og dels vil stå stærkt i den internationale sammenhæng, hvor netop denne diskussion naturligvis stadig hyppigere vil komme på dagsordenen i de kommende år.

Dorit Myltoft (RV):

Når man en dejlig sommeraften slentrer gennem Tivoli forbi Rutschebanen og Det Flyvende Tæppe videre ned til havnen for at se på

Bungy Jumps, kan man godt få den kætterske tanke, om danskerne virkelig ønsker et sikkert arbejdsmiljø, men den slags tanker skal naturligvis ikke distrahere politikere, og jeg vil gerne her takke arbejdsministeren for en fyldig redegørelse med et løfte om, at der efterfølgende udarbejdes en handlingsplan; debatten herom kommer jo senere i dag.

For Det Radikale Venstre er det overordnede synspunkt, at det både menneskeligt og økonomisk er en fordel at satse på et ordentligt arbejdsmiljø. Jeg kan bare nævne, hvad det betyder for en lille virksomhed, hvis en betroet medarbejder kommer ud for en alvorlig arbejdsulykke, eller jeg kan nævne – hvad alle er klar over – hvordan et dårligt samarbejdsklima kan tappe medarbejdere og dermed et firma for arbejdsenergi.

Desværre er realiteten, at i dagligdagen vælges ofte de kortsigtede løsninger, som kan være i modstrid med det langsigtede, men det gør det ikke mindre vigtigt fortsat at arbejde på et godt arbejdsmiljø.

Til indholdet af redegørelsen vil jeg komme med følgende kommentar; andre kommentarer vil jeg komme med under forespørgselsdebatten.

Den gældende arbejdsmiljølov fordeler opgaverne således, at det er regeringen, der inden for lovens rammer administrerer og i denne forbindelse også planlægger fremtidens indsats. Arbejdsmarkedets parter får indflydelse gennem Arbejdsmiljørådet, som er skabt for, at organisationerne kan få indflydelse både på lovgivningen, på andre regler, på den langsigtede politik og på, hvordan de konkrete sager løses.

Det Radikale Venstre er opmærksom på, at store dele af arbejdsmiljøindsatsen nok er skåret til efter modeller, der passer bedst til de mellemstore og store virksomheder. De små virksomheder, som i forvejen godt kan føle sig lidt klemt af offentlige myndigheders krav, kan også komme i klemme her. Det har da også hele tiden været et slagord i arbejdsmiljødebatten, at man skulle gøre noget for de små arbejdspladser. I Det Radikale Venstre føler vi os forpligtet til at afløse slagordene med fornuftige og administrerbare løsninger.

Om forskning og udvikling vil jeg sige:

Arbejdsmiljøforskningen har hjemsted flere steder, først og fremmest på Arbejdsmiljøinsti-

[Dorit Myltoft]

tuttet under Arbejdstilsynet. Men Arbejdsmiljøfonden har også finansieret forskning, hvortil kommer forskning på andre forskningsinstitutioner såsom Danmarks Tekniske Højskole m.fl. Meget af forskningen har fået ros for at være højt kvalificeret, men der mangler noget.

For det første har forskning på det psykiske område været yderst sparsom, og det er meget uheldigt i betragtning af, at adskillige undersøgelser godtgør, at netop dette område er og navnlig vil blive vigtigt i fremtiden.

For det andet mangler vi forskning, der kan fortælle, hvordan man sætter ind mod arbejdsmiljøets problemer. Vi har mange analyser af, hvordan det står til, færre bud på, hvad vi skal gøre ved det. Sådanne forskningsresultater ville vi alle have gavn af, og forskere har vi mange af i Danmark.

I de sidste 22 år har et udvalg beskæftiget sig med, om det var muligt at skabe et præmiedifferentierings- eller afgiftssystem, der kunne fremme arbejdsmiljøet. Efter Det Radikale Venstres opfattelse bør der arbejdes med et afgiftssystem over for nogle af de skadelige påvirkninger. Det er en tendens, som kendes fra det øvrige miljøarbejde, og som går særdeles godt i spænd med tankegangen bag de grønne afgifter.

Det diskuteres somme tider, om man skal bruge påbud eller vejledning i arbejdsmiljøindsatsen. Det er ikke et enten-eller, men et både-og.

For en del år siden under arbejdsminister Henning Dyremose drøftedes et oplæg om arbejdsmiljø og vækst. Der er ingen tvivl om, at en del af arbejdsmiljøets problemer kan ryddes af vejen og samtidig give økonomiske fordele til virksomhederne både på grund af de udgifter til skader, de så ikke får, og den knowhow, som en miljørigtig produktion giver.

Om EU vil jeg sige:

Det har ofte været populært at fremhæve, at Danmarks medlemskab af Den Europæiske Union skulle have forringet vores muligheder for at skabe et godt arbejdsmiljø, men man kan give flere eksempler på, at det danske arbejdsmiljø faktisk er blevet forbedret på grund af krav, som EU stiller. Det gælder f.eks. kravene til skærmterminaler, til køre- og hviletidsbestemmelser, og det gælder rammedirektivets krav om, at man skal sikre et godt arbejdsmiljø på virksomhederne, også for så vidt angår det psykiske arbejdsmiljø.

Også på anden måde drager dansk arbejdsmiljø fordel af EU-medlemskabet. Det er nu engang sådan, at de, der er bedst forberedt, får mest indflydelse på udvalgsarbejdet, og i en lang række tilfælde er det lykkedes danske forhandlere at få gennemført en arbejdsmiljøpolitik i EU, som minder om den skandinaviske model.

For Det Radikale Venstre er det et ønske, at der bliver en større sammenhæng mellem det indre og det ydre miljø. Set fra en virksomheds synspunkt kan det være en fordel, hvis man kunne etablere et enhedssystem. Jo færre repræsentanter for offentligheden der melder sig på virksomheden, jo lettere bliver det at overskue problemerne. Det er et område, vi mener der skal ses nærmere på. Et centralt emne, netop når det drejer sig om sammenhængen mellem det indre og det ydre miljø, er, at arbejdet med renere teknologi, herunder også arbejdet mere bredt med arbejdsmiljø, skal videreudvikles og styrkes.

Det Radikale Venstre vil arbejde aktivt for, at redegørelsens udviklingsperspektiver i arbejdsmiljøet omsættes til konkrete initiativer.

(Kort bemærkning).

Charlotte Antonsen (V):

Fru Dorit Myltoft nævnte i indledningen, at når det drejer sig om arbejdsmiljø, skal arbejdsministeren først lave lovgivningen, og derefter skal parterne inddrages. Det, jeg gerne lige vil sikre mig, er, at De Radikale ikke har ændret opfattelse, når det drejer sig om den danske model og parternes rolle i Danmark. Der står som bekendt i arbejdsmiljøloven i § 66, at formålet med Arbejdsmiljørådet, hvor parterne er repræsenteret, er at give arbejdsmarkedets parter medindflydelse på indsatsen for et sikkert og sundt arbejdsmiljø. Jeg håber ikke, at jeg skal opfatte fru Dorit Myltofts indlæg sådan, at man ønsker at ændre den formålsparagraf.

(Kort bemærkning).

Dorit Myltoft (RV):

Over for fru Charlotte Antonsen vil jeg gerne gentage, hvad jeg sagde i mit indlæg, som egentlig var en opremsning af, hvad der stod i arbejdsmiljølovens § 66, nemlig at arbejdsmarkedets parter får medindflydelse gennem Arbejdsmiljørådet, som er skabt for, at organisa-

[Dorit Mytoft]

tioner kan få indflydelse både på lovgivningen, på andre regler, på den langsigtede politik og på, hvordan de konkrete sager løses.

Ole M. Nielsen (KRF):

Jeg beklager for debattens saglige niveau, at jeg først for sent opdagede, at der var tv på i dag, så jeg ikke kom med i den væsentlige debat om rensning af tagrender og retning af tv-antennener, der var. Jeg tror dog ikke, det er så forkert – for lige at knytte an til det – at Arbejdstilsynet har hjemmel til at trænge ind på privat grund for at vejlede folk, for ganske vist anfægter det selvfølgelig den personlige frihed, men den personlige frihed holder jo ikke helt, når det drejer sig om personligt ansvar for den regning, der skal betales, hvis man drætter ned fra sit eget tag og kommer til at ligge samfundet til last. Så jeg synes, spørgsmålet er lidt mere nuanceret.

Så til min ordførertale: Hver eneste arbejdsulykke er én for meget. Det er derfor glædeligt, at tallene er faldende, og det har de jo været i mange år. Hver eneste nedslidning eller arbejdsbetinget helbredsforringelse er svært at acceptere, men lige så vel som det ikke er let at forhindre, at vi, hvis vi fylder 60 eller 70, er lidt mere brugte, end da vi blev født, er det jo en kendsgerning, at arbejde i det hele taget medvirker til slid.

Men det er meget svært for os, der det meste af livet har vores arbejde under trykke, varme og ideelle forhold, hvor de største risici er, at vi får lidt ondt i den allernederste del af ryggen eller ondt i hovedet på grund af alt det vrøvl, vi skal høre på, at acceptere, at andre sætter livet på spil i arbejde, der er nødvendigt for vort samfund og for den enkelte for at få brød på bordet.

Det er derfor en moralsk betinget opgave for os alle sammen at arbejde mod ulykker og helbredsforringelser. Jeg er sikker på, at arbejdsmarkedets parter på begge sider ligesom tidligere stadig tankeløst sætter kortsigtet økonomisk gevinst over miljø, men i de fleste tilfælde tankeløst. Der er altså brug for påmindelser fra det offentlige side, vejledning, påbud og motivation. Det er meget ofte snarere forståelse for problemet, der er mangel på, end vilje til forandring, og den forståelse ligger lige så vel efter min egen erfaring på arbejdstagers som på arbejdsgivers side.

Redegørelsen beskriver udmærket den indsats, der gøres i de forskellige led. Jeg kan vel af og til komme lidt i tvivl om, hvorvidt den udadvendte aktivitet er helt optimal i forhold til de anstrengelser, vi gør, også af økonomisk art.

I Kristeligt Folkeparti er vi helt sikre på, at investering i arbejdsmiljø er en god måde at bruge vores velstand på. Der er jo en sammenhæng mellem de midler, vi har til rådighed til forskellige indsatser, når vi også skal diskutere vores konkurrenceevne. Konkurrenceevne sammensættes af en masse forskellige ting, og i den forbindelse er arbejdsmiljøindsatsen selvfølgelig på kort sigt en omkostning, men på lang sigt en gevinst. Men der skal være plads til den, og den skal selvfølgelig afbalanceres i forhold til de andre omkostninger.

Vi må fortsat arbejde for at overbevise vores partnere i EU om, at de også skal gøre noget ved tingene, og at de skal leve op til EU's krav. Vi kan ikke acceptere hverken menneskeligt eller økonomisk, at vi eller andre konkurrerer på at udsætte mennesker for nedslidning eller ulykker.

Vi skal fortsat selv investere i forskning på arbejdsmiljøområdet, og vi skal bruge den teknologiske udvikling til at gøre arbejdsmiljøet bedre. Mens den teknologiske udvikling i mange år jo har været med til at gøre arbejdsmiljøet ringere, mener jeg, at vi nu i disse år er på det tidspunkt, hvor det vender, hvor den teknologiske udvikling er fremmende for arbejdsmiljøet.

Statistikkerne siger, at små virksomheder har større ulykkesfrekvens end store virksomheder. Det må vi også gøre noget ved på en venlig måde over for de virksomheder, som jo er vigtige for os, og som i de fleste tilfælde ikke bevidst slækker på kravene. Men det er helt sikkert, at der på det sted er brug for en vejledning.

Arbejdsministeren (Jytte Andersen):

Jeg vil tillade mig at sige tak for de generelt positive holdninger til redegørelsen og til det oplæg, der ligger i redegørelsen om at få udarbejdet en handlingsplan, som skal sikre et sikkert og sundt arbejdsmiljø i år 2000. Det har jeg i hvert fald lyttet mig frem til.

[Arbejdsministeren]

Så er der forskellige vægtninger af, hvordan vi skal nå det mål. Men afgørende er jo i hvert fald, at Folketinget meget klart siger, at 43.000 arbejdsulykker, 15.000 arbejdsbetingede lidelser er 58.000 ulykker/lidelser for mange. Ikke nok med, at det medfører menneskelig lidelse – det har også været noget af det, der har været fremme i debatten – det medfører faktisk også et dårligt arbejdsmiljø og nogle samfundsøkonomiske omkostninger, som ikke er helt små.

Der har været mange tal fremme i tidligere debatter om, hvor meget et dårligt arbejdsmiljø koster. Man kan selvfølgelig altid dissekere tallene på forskellig vis, men 20 mia. kr. samfundsmæssigt set er et tal, der har gået igen. Hvis vi bare kunne flytte et par milliarder kroner fra det, jeg kalder reparationsværkstedet på de 20 mia. kr. – sygehusudgifter, førtidspensioner, erstatninger osv. – hen til det forebyggende arbejde, så tror jeg faktisk, vi kunne nå ganske langt. Og det er i virkeligheden det, hele øvelsen går ud på, nemlig at få vendt bøtten og lægge vægten på det forebyggende arbejde.

Hr. Per Stig Møllers bemærkninger om Arbejdstilsynets rolle forstod jeg sådan, at Det Konservative Folkeparti også lagde vægt på, at Arbejdstilsynet spiller sin rolle i arbejdsmiljøarbejdet, og det vil jeg gerne kvittere for. Det er en opfattelse, som regeringen er enig med Det Konservative Folkeparti i, hvis det er rigtigt forstået. Og jeg synes, det er vigtigt at få frem, fordi der jo siden hen i debatten har været nogen kritik af Arbejdstilsynet – en kritik, som jeg absolut ikke deler. Jeg deler ikke kritikken af, at Arbejdstilsynet er et korps af emsige folk, der puffer sig for meget frem på virksomhederne. Arbejdstilsynets medarbejdere gør det, de skal, nemlig at være vejledere, være rådgivere, men også, hvis vejledningen og rådgivningen ikke følges, at være påbydere. Det er i den rækkefølge, man skal se Arbejdstilsynets arbejde og vægtningen af Arbejdstilsynets målsætning; det synes jeg er vigtigt at få frem her.

Hr. Per Stig Møller siger også, at frivillige aftaler virker bedst. Det er jeg både enig og uenig i. I hvert fald viser det sig jo, at de ikke har virket godt nok. Der er jo ikke noget som helst til hinder for, at arbejdsmarkedets parter allerede i dag skulle have sikret, at der ikke skete 43.000 arbejdsulykker, og at der ikke var 15.000 arbejdsbetingede lidelser. Det siger alt-

så noget om, at naturligvis skal arbejdsmarkedets parter spille deres rolle, men den treenighed, der ligger i arbejdsmiljøloven, finder jeg er vigtig at fastholde. Og den består altså også af et politisk ansvar – et politisk ansvar for, at arbejdsmiljølovens målsætning om et sundt og et godt arbejdsmiljø opfyldes. Derfor kan vi ikke overlade arbejdsmiljø sagen alene til arbejdsmarkedets parter; vi skal også spille vores rolle i den udvikling, som skal sikre et bedre arbejdsmiljø.

I øvrigt forekom det mig, at hr. Per Stig Møller, jeg havde nær sagt, vanen tro gav udtryk for nogen selvros i forhold til den tidligere regering. Hvis man ser på, om vi har forspring i EU-samarbejdet, eller vi ikke har det, kan man i hvert fald ikke undlade den bemærkning, at vi på en række områder siden Fællespagten er blevet pålagt af EU også at justere vores lovgivning om værnemidler, om maskindirektiv, om gravide kvinder, gravide søfolk, som vi skal behandle her senere på dagen, og der er altså en lang række situationer, hvor EU faktisk har været længere fremme end os, men det er klart, at vi i Danmark har spillet en afgørende rolle i forhold til EU's forståelse af den danske model, når man skulle udvikle direktivforslag til fremme af et bedre arbejdsmiljø.

Jeg forstod også på Det Konservative Folkeparti, at man var opmærksom på – og den betragning deler jeg – at den tekniske og sociale udvikling jo medfører nye arbejdsmiljøproblemer. Derfor har jeg lidt svært ved at forstå, at Det Konservative Folkeparti ikke lagde mere vægt på de nye typer af arbejdsmiljøproblemer – det psykiske arbejdsmiljø – som jo er et stigende problem på arbejdsmarkedet, altså mennesker, der står i stresssituationer, mennesker, der arbejder meget monotont, mennesker, der sidder alene med overvågningsopgaver osv., som hr. Poul Nødgaard var inde på; det er jo nogle af de nye typer arbejdsmiljøproblemer.

Regeringen lægger i hvert fald megen vægt på at følge den tekniske udvikling på arbejdsmarkedet, men også at lade arbejdsmiljøbevidstheden følge med, så man altså også ser mere på de psykiske arbejdsmiljøproblemer.

Arbejdsmarkedets parter bevæger sig i den rigtige retning, siger hr. Per Stig Møller. Det mener jeg faktisk er rigtigt. Der er hos arbejdsmarkedets parter en stigende bevidsthed om, at arbejdsmiljø er en vigtig sag, og vi har da

[Arbejdsministeren]

også al mulig anerkendelse af den aftale, der er indgået, den omtalte EGA-plan, altså at ensidigt gentaget arbejde skal halveres frem til år 2000. Men alligevel med den lille fodnote på, at arbejdet med EGA-planen jo også understøttes af 100 mio. kr. fra Folketingets side over en 4-årig periode. Så helt alene står arbejdsmarkedets parter jo ikke i den sag; vi understøtter den altså økonomisk. Det synes jeg er et eksempel på, at aftaler på arbejdsmarkedet ikke kan stå helt alene frit svævende i luften. Vi skal også spille vores rolle i det.

Fru Charlotte Antonsen var optaget af, om man måtte rense tagrende. Der er ikke noget i arbejdsmiljøloven, der forbyder, at man renser tagrende. Man skal måske lige gøre sig den ulejlighed at få naboen til at holde på stigen; så er der jo ikke noget problem i det. Men det har i øvrigt været diskuteret, så det vil jeg ikke komme nærmere ind på.

Jeg synes, at fru Charlotte Antonsen kom med en meget interessant betragtning, som jeg gerne vil tage med i det arbejde, der nu ligger foran os, og det er spørgsmålet om, at straffen for ikke at overholde arbejdsmiljøreglerne skal være højere. Man kunne selvfølgelig ønske, at det ikke var nødvendigt at have den diskussion, fordi vægningen hos os skal ligge på, at man rent faktisk overholder arbejdsmiljøreglerne, men det er interessant at høre fra Venstre, at hvis parterne ikke gør det, er man altså parat til at svinge pisen. Det vil jeg i hvert fald gerne tage med mig, kan jeg sige til fru Charlotte Antonsen.

Så var der et par punkter, som fru Charlotte Antonsen plæderede meget for: forenklinger, regelsæt, der skal ændres. Jeg kan gøre opmærksom på, at der lige præcis på dette område ikke har været opræk til nogen som helst former for forenklinger eller ændringer de seneste ti år.

Der er faktisk en forståelse for – og det var der også fra min forgængers side – at når arbejdsmarkedet er så kompliceret, som det faktisk er, kan man ikke lave regler på en A4-side. Man er nødt til at have et system, hvor aktørerne spiller deres rolle – og det synes jeg de gør flot; det er afgrænset i forhold til parterne, hvem der har ansvar for hvad – men man kan altså ikke opfylde en ambition om regelsæt, der kan stå på en A4-side. Dertil er arbejdsmarkedet og den tekniske udvikling alt for kompliceret.

Fru Charlotte Antonsen gjorde sig også lidt skyldig i en misforståelse. Samarbejdsudvalg på virksomhederne har dybest set ikke noget at gøre med arbejdsmiljøloven. Det er sikkerhedsudvalgene, men de findes jo, som hr. Poul Erik Dyrland sagde, desværre ikke på alle virksomheder. Det kunne vi godt ønske os, det kunne vi godt stræbe efter, og vi skal også lægge vægt på i handlingsplanen, at der skal være sikkerhedsudvalg betydelig flere steder, og man skal have valgt sikkerhedsrepræsentanter alle de steder, hvor der nu er brug for det.

Fru Charlotte Antonsen var lidt bekymret over det psykiske arbejdsmiljø, og hvor optaget nogle af os er af det psykiske arbejdsmiljø. I den forbindelse vil jeg gerne understrege, at det, vi kan bidrage med, er forskning og udvikling, vejledning, udarbejdelse af branchebilleder, belysning af, på hvilken måde man kan bidrage til, at arbejdet bliver organiseret sådan, at man ikke sidder i stresssituationer og ikke bliver udsat for psykiske arbejdslidelser.

Regeringen har ikke nogen forestilling om at gå ud og sige til arbejdsgiverne, at de skal organisere deres arbejdsprocesser på den og den måde – det tror jeg ikke vi ville slippe godt af sted med, skønt vi måske godt kunne have et ønske om det – men der er altså så nogle systemer, der ud fra den forestilling, ud fra den bredere viden må forsøge at få lavet arbejdsprocesserne lidt mere hensigtsmæssige, så det modvirker psykiske arbejdsbelastninger.

Fru Charlotte Antonsen var også optaget af en uddybning af, hvad der menes med nye incitamenter. Det var fru Dorit Myltoft lidt inde på. Vi mener faktisk, at det er vigtigt at få diskuteret, om man kunne have nogle nye økonomiske incitamenter, som modvirkede arbejdsmiljøbelastninger, arbejdsbetingede lidelser. Kunne man forestille sig nogle økonomiske incitamenter i forhold til de materialer, man indkøbte, de stoffer, man indkøbte osv.? Det er noget af det, vi skal diskutere, men nu har jeg altså givet et lille signal om, hvilken retning vi vil følge i dette spørgsmål.

Til hr. Tommy Dinesen, som roser Arbejdstilsynet, vil jeg sige, at den ros deler jeg, som jeg har sagt før. Jeg synes, at Arbejdstilsynet i nogle situationer er upopulære, uden at de er skyld i det, og det skyldes, at de kommer ud, når påbud ikke overholdes, og så vil de jo af gode grunde virke emsige og pågående. Men

[Arbejdsministeren]

det, der er vigtigt for os at holde fast i, er, at de faktisk varetager den opgave, som arbejdsmiljøloven siger de skal varetage.

Hr. Tommy Dinesen var inde på, om man i forbindelse med Bedriftssundhedstjenesten kunne lave en lidt enklere konstruktion med færre personer, samtidig med at man fastholdt den høje kvalitet. Det synes jeg vi skal diskutere. Regeringen er optaget af, at der ikke skal være, om jeg så må sige, discount BST'er, men at der både skal være et vidtspændende net af BST'er og samtidig en høj og forholdsvis ensartet kvalitet af de BST'er, vi har.

Til hr. Poul Nødgaard vil jeg sige, at jeg undertiden bliver lidt frustreret, når jeg hører hr. Poul Nødgaard. På den ene side lyder påstanden om, at vi overhovedet ikke skal blande os i noget som helst på arbejdsmarkedet. Det kan og skal parterne selv. Der taler tallene altså deres eget sprog, nemlig at helt kan de ikke klare det, for kunne de det, havde vi jo ikke det dårlige arbejdsmiljø, vi har mange steder i dag.

På den anden side rejser hr. Poul Nødgaard spørgsmålet om, hvordan vi herfra skal sikre danske lønmodtagere mod nedslidning. Der går man faktisk meget dybt ind i arbejdsmarkedets parters ansvar med hensyn til, hvordan de organiserer arbejdet, hvilke løn- og ansættelsesvilkår samt akkordaftaler man nu får aftalt. Det, der gør mig lidt frustreret en gang imellem, er, at det altså påstås, at arbejdsmarkedets parter kan det hele selv på arbejdsmiljøområdet, men når det drejer sig om noget andet, kan de ikke noget, og i den sammenhæng vil hr. Poul Nødgaard gerne have, at vi går ind og skubber lidt på. Det er bare en stilfærdig bemærkning om, at der ikke altid helt er logik og sammenhæng i argumentationen.

Hvad angår arbejdsmarkedets parter, mener vi, at der skal være en politisk forpligtelse; vi har en politisk forpligtelse i henhold til arbejdsmiljøloven, og den skal vi fastholde. Jeg mener ikke, der er belæg for at hævde, at vi har en fremmedgørende distance til tingene. Det mener jeg ikke er rimeligt og rigtigt. Vi har faktisk et ganske godt rådgivningsnetværk i forhold til arbejdsmiljøudviklingen, nemlig den ekspertise fra arbejdsmarkedets parter, der ligger i Arbejdsmiljørådet. De har jo fingeren på pulsen, måske lidt tættere, end vi har herinde, og det er jo også derfor, vi hører på rådgivningen fra både parterne og selvfølgelig også fra eksperter.

Til sidst vil jeg sige, at jeg tror, det er en meget vigtig vurdering og indgang, både fru Sonja Albrink, fru Dorit Myltoft og hr. Ole M. Nielsen havde, nemlig at gode investeringer også er arbejdsmiljøinvesteringer, og at de virksomheder, der har fremtiden for sig, faktisk er virksomheder, der har et godt arbejdsmiljø, der har motiverede medarbejdere, og som holder fanen ganske højt på arbejdsmiljøside. Det er de virksomheder, der har fremtiden for sig, og jeg synes, det er meget vigtigt at holde fast i, at arbejdsmiljøinvesteringer faktisk ikke er noget, der forringer konkurrenceevnen, snarere tværtimod.

Til allersidst vil jeg sige, at den indgangsvinkel, vi skal have i forhold til arbejdsmiljødiskussionerne, er, hvordan vi kan bidrage til, at de andre lande – hvad enten det nu er syd for Kruså, eller det er østpå eller udviklingslandene for den sags skyld – at mennesker, der arbejder uden for danske grænser, også får et bedre arbejdsmiljø, både selvfølgelig ud fra den menneskelige synsvinkel, at det er godt, at vi kan sikre mennesker bedre arbejdsmiljø, og faktisk også ud fra den måske lidt mere egoistiske synsvinkel, at vi sikrer os imod social dumping, hvis der er et godt arbejdsmiljø på internationalt plan. Det synes jeg faktisk var vigtigt at få sagt.

(Kort bemærkning).

Charlotte Antonsen (V):

Jeg stillede et par spørgsmål til ministeren, som jeg ikke fik svar på. For det første vil jeg gerne høre, hvor stor en del af de anmeldte arbejdsskader der fører til en erstatning, altså hvor stor en del af disse 43.657 skader, der er så alvorlige, at man får mén af dem og dermed tildeles erstatning.

Endvidere spurgte jeg ministeren, om man i planen vil medtage rollefordelingen, og i den forbindelse nævnte jeg især det psykiske arbejdsmiljø, som skal ned til virksomhederne, men måske ikke til Arbejdstilsynet.

Ministeren lagde vægt på, at Arbejdstilsynet skal spille en rolle, og det er jeg enig i. Det er faktisk ikke Arbejdstilsynet, som min kritik er gået på. Min kritik er gået på, at reglerne er for detaljerede, og at det er det, der er problemet. Jeg vil have enklere regler, og så er det da klart, at Arbejdstilsynet skal sikre, at reglerne overholdes. Hvis vi får nogle enklere regler,

[Charlotte Antonsen]

som også de små virksomheder har en mulighed for at sætte sig ind i, og reglerne alligevel bliver overtrådt, så der er tale om en klar overskridelse af arbejdsmiljøloven, så mener jeg faktisk godt, man kunne overveje at sætte straffen op, hvis det bliver et problem, i stedet for bare at have mere og mere detaljerede regler og flere og flere kontrollanter. Jeg tror ikke, det er den vej, man skal gå.

Jeg kunne forstå, at ministeren ikke vil lovliggøre det, at man tømmer sine egne tagrender. Man er fortsat afhængig af sin mand, der åbenbart skal holde stigen. Jeg mener, det er noget pjat, og at det nedvurderer hele indsatsen på dette vigtige område.

Arbejdsministeren (Jytte Andersen):

Jeg beklager, at jeg ikke fik svaret på talsspørgsmålet. Det er sådan, at der er 43.000 anmeldte arbejdsulykker, og der foreligger i Arbejdsskadestyrelsen – det er jo dér, det kører videre – 4.500 godkendte erstatningssager. Men jeg bidrager meget gerne til noget mere talmateriale på disse områder, hvad jeg erkender kan være nødvendigt for at sætte tingene i det rette lys.

Hvad angår spørgsmålet om rollefordelingen, vil jeg gerne sige, at jeg faktisk synes, den rollefordeling, vi har i dag i treenigheden imellem arbejdsmarkedets parter og det politiske system, virker godt og er hensigtsmæssig. Det udelukker ikke, at vi på nogle områder skal bidrage og inspirere arbejdsmarkedets parter til at indgå forpligtende aftaler, som vi jo har gjort i EGA-planen. Det kunne vi måske også gøre på andre områder, hvor vi i den periode, hvis en udvikling er godt i gang og man faktisk fremmer det mål, der er lagt ned i planen, skal være mere understøttende, vejledende og forske i området; det vil jeg slet ikke udelukke. Men det, der er vigtigt, både i de nye partsaftaler og i den, der er indgået, er jo, at det politiske system har en mulighed for at kigge parterne over skulderen. Det gør vi i EGA-planen. I 1995 skal jeg vurdere, om det overhovedet er gået fremad, eller det ikke er gået fremad. Det skal jeg også gøre i 1998, hvor jeg altså skal følge med på Folketingets vegne, fordi vi faktisk skal overholde den lovgivning, som er vedtaget i Folketinget.

(Kort bemærkning).

Charlotte Antonsen (V):

Jeg vil gerne takke ministeren for at sige, at antallet af arbejdsskader kommer ned på 4.500, for 43.000 er jo et meget stort tal, og derfor er det vigtigt i denne debat, at vi så også får tallet på de arbejdsulykker, der virkelig giver mén, for det er jo dem, der er de rigtig alvorlige og derfor dem, jeg mener vi skal koncentrere os om.

Ministeren sagde, at jeg ikke havde forstået det med samarbejdsudvalgene. Det er jeg ikke enig med ministeren i at jeg ikke har, men jeg tror til gengæld ikke, at ministeren forstod, hvad jeg mente.

Det, jeg gerne vil spørge om eller gentage her, er, om det ikke var en god idé, om man – især på mindre virksomheder, hvor man har både samarbejdsudvalg og sikkerhedsudvalg og dermed har en masse møder og en masse bureaukrati – hvis begge parter på virksomheden var enige, kunne slå møderne sammen og dermed begrænse spildtiden eller mødeaktiviteten. Det synes jeg kunne være en forenkling, og det vil jeg gerne høre om.

Endelig vil jeg sige tak for det klare svar med hensyn til nye økonomiske incitamenter. Jeg forstår, at ministeren pønser på at lave arbejdsmiljøafgifter.

Per Stig Møller (KF):

Jeg vil godt svare arbejdsministeren, at jeg er glad for, at begge de tal, som var forkerte i redegørelsen, nu bliver rettet. Det har jo været nødvendigt at rejse det her i folketingssalen, for ellers kommer det jo ikke til at stå i Folketingstidende; de breve, vi får sendt rundt på vores kontorer, står jo ikke i Folketingstidende. Derfor har det været nødvendigt at rejse den debat, og jeg er glad for, at tallene er blevet ændret.

Noget af det, arbejdsministeren her lagde vægt på, var jo altså, at det ikke var nok med frivillige aftaler, og det er jeg enig i, for det er selvfølgelig Folketinget, der sætter det socialt acceptable niveau i landet i sidste instans. Men man må godskrive arbejdsmarkedets parter, at de altså har forbedret forholdet med 33 pct. på rimelig få år, og derfor er spørgsmålet, om der så er behov for de piskeslag med ny regeldannelse og nye økonomiske afgifter, som ministeren her står og vifter med.

[Per Stig Møller]

Jeg vil da egentlig godt spørge Centrum-Demokraterne, hvis de vil høre efter . . . ? Der er kun én til stede, og hun er optaget af en samtale. Hvis jeg kunne råbe CD op, ville jeg godt have lov til at sige . . . ! Hvis CD ville deltage i Folketingets forhandlinger, ville det måske fremme muligheden for en lødig debat. Jeg håber, at CD bemærkede, at ministeren ønskede at indføre økonomiske instrumenter. Nu er tallene altså blevet rettet, som jeg har gjort opmærksom på, således at vi har fået en forbedring på 33 pct., og jeg sætter nu spørgsmålstegn ved, om det er nødvendigt at bruge den metode, som jo kan belaste konkurrenceevnen.

Jeg bemærkede, at CD's ordfører, som holdt en fremragende tale, sagde, at der ikke må komme nye regler for og afgifter på erhvervslivet, og jeg kan altså efter at have hørt første runde fra regeringen konstatere, at vi har ét regeringsparti plus to regeringspartier, som ønsker flere afgifter, og vi har ét regeringsparti, som klart afviser det. Derfor må jeg sige, at CD jo har sandheden for sig, når vi kan se, hvorledes udviklingen har været på området. Men jeg vil meget gerne høre om regeringens syn på disse spørgsmål.

Så siger arbejdsministeren, at jeg roser den tidligere regering for meget; det var nu ikke nær så meget, som det kunne have været, for jeg er jo et diskret menneske. Jeg er et meget diskret menneske, og man kunne have gjort det meget værre.

Det er jo en kendsgerning, at det, der driver EU frem, er Fællesakten, hvorefter vi nu kan vedtage minimumsregler på arbejdsmiljøområdet, som de andre lande er forpligtet til at følge. Det er også en kendsgerning, at Socialdemokratiet var imod Fællesakten. Det er altså en kendsgerning, at hvis ikke den borgerlige regering havde bragt den sag ud til folkeafstemning og havde fået vendt det socialdemokratiske flertal herinde, så havde vi ikke fået forbedret arbejdsmiljøet. De ting, som EU er kommet længere med, end vi er, var jo så heller ikke sket og heller ikke alle de andre ting i det øvrige Europa. Så jeg må da sige, at vi arbejdsmiljømæssigt kun kan takke for, at vi ikke havde en socialdemokratisk regering og et socialdemokratisk flertal, der kunne forhindre, at vi fik den folkeafstemning.

Ministeren skriver jo også pænt selv på side 8: »Danmark har med andre ord haft et for-

spring på arbejdsmiljøområdet.« Det forspring må dog være blevet skabt i løbet af de 10½ år plus den foregående tid.

Nu er der jo gået noget tid med at prøve at få Folketinget til at høre efter debatten, så jeg håber, at formanden tilgiver, at jeg er gået på grænsen af taletiden.

Jeg vil så slutte med Kristeligt Folkeparti, der jo syntes, at Ribesagen var i orden, altså at man gik ind på privat grund. Det er da rigtigt nok, at det er en bagatelsag, men hvis man vil begejstre, som arbejdsministeren vil, kan det altså ikke nytte noget at demoralisere ved, at vi alle sammen skal rende rundt og se os over skulderen, om der nu kommer en mand, der siger, at han er fra Arbejdstilsynet, kørende forbi, når vi privat laver ganske normale ting.

Og så brugte hr. Ole M. Nielsen som argument, at hvis han var faldet ned, ville han være kommet til at ligge samfundet til byrde. Jeg ville godt have fortalt hr. Ole M. Nielsen, at skaden ikke opstod, da han stod på taget, men da han blev anholdt.

(Kort bemærkning).

Poul Erik Dyrland (S):

Der er kommet tvivl i min sjæl, og jeg er kommet til at spekulere over, om det nu ikke er sådan, at det er fru Charlotte Antonsen, der har nogle alvorlige problemer omkring det her med bureaukrati og indviklede regler osv.

Når den tvivl er kommet, er det jo, fordi jeg sådan sidder og forsøger at skue tilbage i tiden og at søge efter udsagn gående i retning af, at det skulle være besværligt ude på virksomhederne, at man har et samarbejdsudvalg, som har nogle veldefinerede opgaver, som det tager sig af i dagligdagen, og at man har et sikkerhedsudvalg, som også har nogle veldefinerede opgaver at tage sig af.

Og når jeg sådan skuer tilbage i tiden og tænker mig rigtig godt og grundigt om, hører jeg ikke de udsagn; jeg hører dem ikke lokalt, og jeg hører dem heller ikke fra centralt hold, så derfor nager tvivlen mig: Mon ikke det er fru Charlotte Antonsen, der har problemer på det felt?

Arbejdsministeren (Jytte Andersen):

Fru Charlotte Antonsen ønskede, at jeg specielt skulle tilkendegive, hvordan de mindre virksomheder skulle organisere deres samar-

[Arbejdsministeren]

bejdsudvalg og sikkerhedsudvalg. Altså, om man finder det hensigtsmæssigt at slå møderne sammen eller lægge dem i forlængelse af hinanden, det har jeg sådan set tiltro til at man selv finder ud af. Hvorfor i himlens navn skulle man ikke gøre det, hvis det er mest hensigtsmæssigt?

Men samarbejdsudvalg er jo ikke udvalg, der er forankret i arbejdsmiljøloven. Det er sikkerhedsudvalg, der er forankret i arbejdsmiljøloven, og vi er selvfølgelig optaget af, at også små virksomheder skal have sikkerhedsudvalg. Der er faktisk mange små virksomheder, som ikke har sikkerhedsudvalg. Det synes jeg er et problem, det synes regeringen er et problem, og vi vil gerne understøtte de små virksomheders mulighed for også at få sikkerhedsarbejde og sundhedsarbejde. Der foregår faktisk – som hr. Ole M. Nielsen sagde tidligere – mange arbejdsulykker dér, fordi der ikke er et fornuftigt sikkerhedsarbejde.

Men om man lægger møderne i forlængelse af hinanden, og hvordan man i øvrigt organiserer det, det mener jeg sådan set ikke at jeg skal give gode råd med på vejen om.

Jeg vil godt tilkendegive, at jeg mener, at den form for forenkling, som jo dybest set handler om, at arbejdsmiljøområdet skal indsnævres, så arbejdsmiljøloven ikke omfatter hjemmene, er forkert. Der er ikke tale om, at arbejdsmiljølovens virkefelt skal indsnævres; det synes jeg ville være ufornuftigt. Rent faktisk er det sådan, at der formentlig sker dobbelt så mange ulykker i hjemmene, som der gør på danske arbejdspladser; det er i hvert fald det, som arbejdsstederne melder om. Og hvis vi kampagnemæssigt, informationsmæssigt kan understøtte, at der også bliver en mindre ulykkesfrekvens i hjemmene, synes jeg faktisk, at det kunne være en god politisk opgave – ikke bare af hensyn til dem, der kommer til skade, men også af hensyn til samfundsøkonomien som helhed.

Til hr. Per Stig Møller vil jeg sige, at det forekommer mig at være lidt talmagi eller i hvert fald talgymnastik at hævde, at der er sket forbedringer på 33 pct. Sådan kan man ikke gøre tallene op. Undskyld, jeg siger det.

Hvad er der sket de seneste ti år på det danske arbejdsmarked? Der er sket det, at der er kommet betydeligt flere arbejdsløse. Hvad betyder det? Ja, det betyder da, at der er en mas-

se danske lønmodtagere, som ikke anmelder en arbejdsskade, fordi de er bange for at ryge ud af vagten, når der står 350.000 udenfor; sådan er det da.

Derfor er tallene i denne her diskussion meget svære at bruge som sådan et faktisk, objektivt grundlag for diskussionen og derfor min påstand om talmagi. For der er jo som sagt en masse arbejdsulykker, der ikke bliver anmeldt, fordi man ikke tør, man vil gerne blive på arbejdspladsen, og man vil ikke hænge sin arbejdsgiver ud. I virkeligheden er loyaliteten mellem medarbejdere og virksomheder en gang imellem så udpræget, at det altså ikke tjener arbejdsmiljø sagen. Det er i hvert fald min opfattelse af tingene.

(Kort bemærkning).

Charlotte Antonsen (V):

Jeg fik to svar på mit spørgsmål om bureaukrati. Jeg var mest tilfreds med arbejdsministerens, knap så tilfreds med hr. Poul Erik Dyrlands.

Det er da ikke det væsentligste bureaukratiske problem, om man kan tilrettelægge møderne på en mere fornuftig måde. Jeg kan forstå, at ministeren godt vil være med til, at det skal kunne lade sig gøre, og det er jeg glad for.

Det, der er det største bureaukratiske problem, som jeg også sagde i min indledende tale, er, at vi har haft en knopskydning på dette område, vi har fået en detailrigdom, som betyder, at små virksomheder og enkeltpersoner, altså privatpersoner, ikke har nogen jordisk chance for at sætte sig ind i, hvad der er lovligt, og hvad der ikke er lovligt. Når dertil kommer, at man i redegørelsen siger, at Arbejdstilsynet nu i højere grad skal håndhæve reglerne, så har vi altså et problem.

Og så er det rigtigt, som ministeren siger, at der er endnu flere problemer i hjemmene. Skal Arbejdstilsynet så også med arbejdsmiljøloven og bekendtgørelser og cirkulærer i hånden slå folk i hovedet inde i hjemmene?

Det går altså for vidt. Nu må vi tænke os om og sikre nogle enkle regler – og så skal de håndhæves effektivt.

Arbejdsministeren (Jytte Andersen):

Jeg vil gerne gøre Venstres ordfører opmærksom på, at det regelsæt, der gælder på arbejdsmiljøområdet, er en næsten 100 pct. af-

[Arbejdsministeren]

spejling af arbejdsmarkedets parter ønsker. Jeg kunne forstå, at fru Charlotte Antonsen gerne vil have styrket arbejdsmarkedets parter indflydelse på arbejdsmiljøloven; regeringen har en lidt mere forbeholden indgang til dette med styrkelse af arbejdsmarkedets parter indflydelse, fordi vi faktisk også gerne vil have mulighed for at sætte fingeraftryk på den udvikling, der ligger foran os.

Men hvis man vil holde fast i den ende, som Venstre gerne vil, at arbejdsmarkedets parter dybest set skal have 100 pct. indflydelse på det her, så er der altså også nogle konsekvenser af det i den anden ende for regelsættet, som jo altså i dag er en afspejling af arbejdsmarkedets parter ønsker; så kan vi ikke bagefter komme og sige, at vi vil have det på en A4-side. Som jeg sagde før: Sådan ser verden heller ikke ud, dertil er arbejdsmarkedet for kompliceret, dertil er den teknologiske udvikling for kompliceret, og man er altså nødt til i vejledningsarbejde og i bekendtgørelsesarbejde at tage højde for den mangfoldighed, der er på arbejdsmarkedet; og det synes jeg faktisk er godt nok.

Hermed sluttede forhandlingen.

Anden næstformand (Grove):

Jeg skal her udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 13.15.

Mødet udsat kl. 12.14

Mødet genoptaget kl. 13.15

Den næste sag på dagsordenen var:

6) *Forespørgsel nr. F 18:*

Forespørgsel til arbejdsministeren:

»Hvilke konkrete udspil og initiativer har regeringen i forbindelse med handlingsplanen for arbejdsmiljøet frem til år 2005 som omtalt i »Regeringens redegørelse for status og udviklingsperspektiver i arbejdsmiljøet«?»

Af Tommy Dinesen (SF) m.fl.

(Forespørgslen anmeldt 14/12 93. Fremme af forespørgslen vedtaget 16/12 93).

Begrundelse

Tommy Dinesen (SF):

Den redegørelse, som vi har diskuteret i formiddags, og som vi nu skal diskutere videre med baggrund i en forespørgsel, mangler nogle præciseringer, og det er baggrunden for den forespørgselsdebat, vi har rejst. Vi vil godt have, at det også udadtil kommer frem, hvad vi mener der skal være retningslinjerne for det fremtidige arbejdsmiljø og i den debat og de afgørelser, der skal træffes.

Engang imellem har jeg opfattelsen af, at vi i Folketinget måske er noget bagefter. Jeg har tænkt på, om man kan tale om ulykkernes nødvendighed, når jeg tænker på, hvorledes man nogle gange lovgiver. Man må nok sige, at når der på arbejdsmiljøområdet – i hvert fald under den borgerlige regering – var tre eller fire forslag i den 10-årige periode, er det i hvert fald ikke ret meget på et så vigtigt område.

Det første forslag, der kom, var fremsat på baggrund af det, der skete på Sønderborg Yachtværft, hvor 10-12 mennesker, der var ansat dér, fik alvorlige skader, og hvor man så fandt ud af, at man ikke kunne straffe ejeren af virksomheden, men at man alene kunne straffe den, der var den daglige leder. Hele Folketinget var enig om, at det måtte man gøre noget ved, og vi fik så lavet en lov, som betød, at arbejdsgiver også kunne straffes med fængsel i op til et år. På daværende tidspunkt spurgte jeg, om det ikke også skulle gælde for søfartsområdet, men jeg fik besked på, at det ikke skulle gælde for søfarten og for Færøerne, som man så tit ser i lovforslagene.

Da så den sørgelige ulykke med »Scandinavian Star« skete, var alle lige pludselig enige om, at man også burde have en lovgivning på det område, og så fik rederne altså også strafansvar.

For et par år siden blev der vedtaget en handlingsplan på baggrund af den debat, der havde været om syerskers arbejdsmiljø – det ensidige arbejde, som det hedder – og slagteriarbejdernes arbejdsmiljø. Det er jo sådan, at nogle slagteriarbejdere skal løfte 200 kg kød i minuttet, og det er i hvert fald meget, og det giver selvfølgelig nogle skader. Der kom altså en handlingsplan ud af det, og den roses i dag af både Dansk Arbejdsgiverforening og LO. Det er da godt, at noget af det, som vi laver herinde, bliver rost.